

Riksdagens protokoll

2008/09:105

Torsdagen den 23 april

Kl. 12.00 – 15.34
16.00 – 16.06

Protokoll
2008/09:105

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 17 april.

2 § Anmälan om kompletteringsval till arbetsmarknadsutskottet

Tredje vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp anmält Curt Linderöth som suppleant i arbetsmarknadsutskottet under Anna König Jerlmyrs ledighet.

Tredje vice talmannen förklarade vald *under tiden den 23 april–22 oktober* till

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Curt Linderöth (m)

3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2008/09:443

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:443 Deltidsbrandmännen och a-kassan
av Carina Adolfsson Elgestam (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 april 2009.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 2 april 2009

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

4 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2008/09:FPM106 IT och energieffektivisering *KOM(2009)111* till trafikutskottet

2008/09:FPM107 Nytt indrivningsdirektiv *KOM(2009)28* till skatteutskottet

5 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
EU-dokument
KOM(2009)163 till miljö- och jordbruksutskottet

*Vissa väg-, fordons-
och trafikfrågor*

6 § Vissa väg-, fordons- och trafikfrågor

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2008/09:TU13
Vissa väg-, fordons- och trafikfrågor.

Anf. 1 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Fru talman! I detta betänkande, *Vissa väg-, fordons- och trafikfrågor*, behandlas 55 motioner med totalt 63 yrkanden från de allmänna motions-tiderna hösten 2007 respektive 2008. Motionerna rör bland annat taxinäringen, åldergräns för bussförare, krav på vinterdäck, övergivna fordon, tillhandahållandet av förnybara drivmedel med mera.

Fru talman! Jag roade mig med att titta lite i gamla handlingar för att se vad som kunde ha varit på tapeten i trafikutskottet när somliga av oss var unga och andra ännu bara var barn. Ordsammansättningen klimatsmart var inte uppfunnen eller påtänkt 1980. Ändå kan man förmärka det klimatsmarta anslaget i en s-motion detta år som framhåller att cykeltrafiken är miljövänlig och energisnål. Det ansågs angeläget att genom ett stöd till kommunerna skapa så säkra och gynnsamma betingelser som möjligt för cyklisterna. Därför borde den av riksdagen tidigare beslutade nivån för bidrag till cykelvägar – 20 miljoner kronor – ligga fast.

På tal om klimatsmart kunde vi, utan att veta om det, vara synnerligen energismarta förr i tiden när inte snabbhetens lov fått fullt genomslag i transportverksamheten. Jag tänker på gångna tiders flottning av timmer.

År 1981 kom det en proposition där regeringen, som då var borgerlig, redogjorde för sin syn på flottning. I tre socialdemokratiska följd-motioner på propositionen yrkades att riksdagen skulle besluta att begära att regeringen tillsatte en utredning om flottningsföreningarnas organisation och konkurrensförhållandena mellan flottning och lastbilstransporter. Vidare begärdes att riksdagen som sin mening skulle ge regeringen till

känna att – i avvaktan på nämnda utredning – åtgärder vidtogs som syftade till att förhindra en nedläggning av flottningen.

Hur det gick? Jo, propositionen tillstyrktes och motionerna avslogs. I en s-reservation krävdes åtgärder som syftade till att förhindra en nedläggning av flottningen i Faxälven, Fjällsjöälven och Pite älv. Riksdagen följde reservationen när det gällde flottning i Ångermanälvens vattensystem. I övrigt bifölls propositionen.

Låt mig avsluta med en liten timmerflottningens epilog. Flottningen upphörde år 1991 då flottningen på Klarälven lades ned. Detta skedde i samband med att Stora Skog beslutade att i stället transportera allt flottgods på lastbil och järnväg. Klarälven blev avlyst som allmän flottled av regeringen den 27 november 1997, och därmed upphörde rättigheterna att flotta virke på landets sista flottled.

Anf. 2 HANS STENBERG (s):

Fru talman! Jag tänker inte tala om flottningen. Den upphörde på Ljungan i mina hemtrakter i mitten av 60-talet. I stället tänkte jag hålla mig till det betänkande vi i dag ska debattera.

Till att börja med vill jag säga att vi socialdemokrater naturligtvis står bakom samtliga våra reservationer, men för att undvika att ta upp kammarrens tid med voteringar som vi vet det slutliga utfallet av nöjer vi oss med att yrka bifall till reservation 1.

Jag har haft förmånen att sitta i trafikutskottet i många år och kunnat se en del av de borgerliga ledamöterna agera också i oppositionsställning. Det är en fascinerande förändring som skett. Från att ha varit otåliga, kritiska och pådrivande är de nu påfallande nöjda med sakernas tillstånd och verkar ha all tid i världen att genomföra de förslag som läggs fram. Det tydligaste exemplet på detta är väl frågan om vikterna på fordonsekipage som de borgerliga partierna drev stenhårt i opposition, liksom åtgärder mot fusk i taxibranschen.

Vi socialdemokrater har tillsammans med den övriga oppositionen en rad reservationer i detta betänkande. Det gäller utbildning av bussförare kopplat till ålder, Bilprovet, övergivna fordon, ett förtydligande om vad inhägnat område ska vara vid framförande av fordon utan körkort, vinterdäck för utländska fordon samt parkeringsböter och indrivning av dessa när det gäller utländska fordon som står felparkerade.

Jag tänker inte ta upp alla dessa reservationer i mitt anförande utan koncentrera mig på taxifrågan. När de borgerliga ledamöterna var i opposition drev de frågan om tömningscentraler stenhårt. Den socialdemokratiska regeringen hade lagt fram ett utredningsförslag som den dåvarande oppositionen inte tyckte gick tillräckligt långt, vilket framgår av det sista betänkandet under den socialdemokratiska regeringsperioden som rörde denna fråga. Man saknade från den borgerliga sidan ett förslag om tömningscentraler. Det instämde vi socialdemokrater i, och vi gick så långt att vi gjorde ett tillkännagivande till regeringen om att vi ville ha obligatoriska tömningscentraler för taxi. En enhällig riksdag ställde sig bakom det beslutet.

Det har nu gått några år. Vi fick ett regeringsskifte, och sedan dess har ingenting hänt. Från den borgerliga sidan tycker man uppenbarligen att det fungerar bra trots att de allra flesta ser att det finns uppenbara pro-

Prot. 2008/09:105
23 april

*Vissa väg-, fordons-
och trafikfrågor*

blem med detta. Seriösa taxiföretag hamnar i en fullkomligt omöjlig konkurrenssituation. De får konkurrera med företag som inte sköter sin redovisning av skatter och avgifter på det sätt som de skulle tvingas göra om det fanns obligatoriska tömningscentraler. Tyvärr gör regeringen ingenting för att stoppa fusket bland de oseriösa företagen.

Vid sidan av de ordinarie företagen och det fusk som förekommer där har vi också den rena svarttaxiverksamheten. Vi trodde att vi var på väg mot en bättre tingens ordning. Man hade gjort bra kampanjer på vissa orter, bland annat i min hemstad Sundsvall, där polisen tillsammans med skattemyndigheten och de seriösa taxiföretagen hade gjort ordentliga insatser och lyckats åtala en hel rad svarttaxiförare. Tyvärr innebär de domar som avkunnades alldeles nyligen att flera av dem friades. Vi har alltså uppenbara brister i vårt regelverk. Det är alldeles uppenbart att det är nödvändigt med en lagskärpning.

Taxi är en väldigt viktig samhällsfunktion. Den behövs både för oss som privatpersoner och för att skolskjutsar, färdtjänst och annat ska fungera. Alla borde ha rätt till säkra och tillförlitliga taxitransporter. Det är nödvändigt att ta krafttag mot fusket.

Fru talman! Jag skulle vilja avsluta med att citera ur Svenska Taxiförbundets senaste nyhetsbrev, som kom i förrgår kväll. Rubriken är: "Låt inte en minoritet sabotera en hel bransch". Man skriver bland annat så här: "Åsa Torstensson borde vid det här laget veta att det liggande förslaget inte är det minsta integritetskränkande och att införande av obligatoriska tömningscentraler inte ger något ökat regelkrångel för den stora majoriteten, 80–85 procent av taxiföretagen. För det fåtal som behöver införa nya rutiner skulle det ändå knappast innebära någon större arbetsbelastning när rutinerna är på plats. Varför ska denna minoritet av företagare tillåtas sabotera villkoren för en hel bransch? — Svenska Taxiförbundet tänker inte ge upp kampen för ett införande av obligatorisk tömning av taxametrar till godkända redovisningscentraler. I maj månad 2006 ställde sig en enig riksdag bakom förslaget."

Så långt Svenska Taxiförbundet. Jag tycker att det borde räcka med långbänk i den här frågan. Vi har varit överens över alla partigränser om att det här är nödvändigt att göra. Nu är det dags att verkställa det riksdagen begärde 2006.

(Applåder)

I detta anförande instämde Karin Svensson Smith (mp).

Anf. 3 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Man skulle väl kunna döpa om betänkandet till *Favoriter i repris*. Det känns som att vi har diskuterat den här frågan ett antal gånger bara de senaste åren. Ingenting har hänt. När man lyssnar på Ingemar Vänerlövs historiska exposé om timmerflottning får man även om det känns länge sedan och avlägset känslan att farten i timmerflottningen är som rena Formel 1 jämfört med vissa frågors hantering här i kammaren. Vi kan diskutera i det oändliga, känns det som. När Ingemar Vänerlövs motsvarighet någon gång om 20–30 år tittar i protokollen på vad som sades i början av 2000-talet är frågan då om det har hänt någonting eller om vi fortfarande har kvar samma problematik.

Det gäller till exempel den oseriösa hantering som finns på sina håll i taxibranschen, som vi ofta diskuterar och har synpunkter på och som vi verkar vara överens om. Det är väldigt svårt att komma fram till konkreta förslag för att åtgärda de här problemen, och det är väldigt svårt att förklara för människor ute i samhället varför det är så svårt. Vissa andra samhällsproblem, begångna lagbrott och fall som är på gränsen brukar man kunna åtgärda ganska tydligt, men just den här branschen verkar vara oerhört svår att gå in i med konkreta åtgärder.

Övergivna fordon är ett ännu märkligare fenomen. Lite varstans runt om i landet står det skrotbilar, eller för den delen ganska nya bilar också, som får stå där väldigt länge till fara för trafiken och miljön. Det är också en långbänksfråga som vi aldrig verkar komma till skott med riktigt.

Jag kan konstatera att ett påfallande vanligt svar i betänkanden från majoriteten är att man yrkar avslag på motionerna med hänvisning till att det pågår ett beredningsarbete. Jag tycker inte att man kan köra med det hur länge som helst, oavsett regeringskonstellation. Någon gång måste man sätta ned foten, så att säga. Är det så att man inte når ända fram får man väl göra en utvärdering och komma tillbaka och förbättra förslaget ytterligare.

På ett ställe har Vänstern godtagit beredningsargumentet. Det handlar om vinterdäck. Det finns förslag från Vägverket som går i rätt riktning. Vi vill gärna avvakta och se vad de kan leda till innan vi går vidare. Därför har vi inte ställt oss bakom den reservation som finns.

Frågan om inhägnade områden låter futtig. Men ungdomar och barn får i dag köpa motordrivna fordon som ses som leksaker. De kan gå ganska fort. Sedan ska man få framföra dem på inhägnat område. Då är det en klar fördel om man vet vad inhägnat område är. Det förs något slags cirkelresonemang här: Nej, vi vet inte vad det är, men det får man avgöra i domstol. Eventuellt får Transportstyrelsen ta beslut om vad som ska vara ett inhägnat område.

Men det kan inte vara fel om vi politiskt lyfter fram detta och påpekar att detta är en fråga där barns säkerhet står på spel. Om man har föräldrar som tillåter att man åker omkring på minimomotorcyklar eller minibilar bör det finnas ett klart och tydligt regelsystem, så att föräldrar, grannar och andra i området vet vad som gäller. Där tycker vi att man skulle kunna sätta ned foten och efterfråga tydlighet åtminstone i lagstiftningen.

Fru talman! En fråga som vi också har haft uppe tidigare och där Vänstern tillsammans med Miljöpartiet framhärdat är frågan om lastbilers vikt och längd. Vi har ett undantag från EU-reglerna. Jag ska förtydliga att vi fortfarande vill ha kvar undantag vad gäller lastbilar som transporterar ut skogsråvara, för vi tror inte att det är möjligt att på vare sig kort eller lång sikt bygga järnväg i alla skogar där man ska hämta ut skogsråvaran. Men i övrigt skulle man kunna få mycket mer transporter att gå på järnväg.

Det jag vill säga i det här sammanhanget är att man missar en sak fullständigt från majoritetens sida. Man säger hela tiden att om man har kortare lastbilar måste man ha mer transporter, och då ökar trafikfaran och miljöpåverkan och så vidare. Indirekt erkänner man då att det här är en fördel för lastbilsbranschen visavi andra trafikslag. Men man kan också tänka tvärtom. Om vi nu menar allvar med att vi har ett klimathot, att vi måste vidta åtgärder inom transportsektorn och att vi måste få mer

av godset att transporteras på järnväg, kan man då inte tänka sig att detta är en onödig konkurrensfördel som man ger lastbilssektorn jämfört med andra trafikslag?

Ni utgår från att om kortare bilar skulle införas skulle man bara köra mer bil. Fler bilar skulle ut och köra. Men denna nackdel skulle kunna innebära att man transporterade mer på järnväg. Vi vill successivt ändra det här i takt med att vi bygger ut järnvägstransporterna. Jag skulle gärna vilja att någon från majoritetens sida förklarade sambandet. Finns det inte en risk att man missgynnar andra och miljövänligare transportslag genom den här typen av undantag, den här regelanpassningen till svenska förhållanden?

Fru talman! Jag står förstas bakom samtliga reservationer från Vänstern som finns i betänkandet, men för tids vinnande yrkar jag bifall enbart till reservation 1.

(Applåder)

Anf. 4 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Fru talman! För Miljöpartiets räkning yrkar jag bifall till reservationerna 3 och 9 och står givetvis bakom de övriga reservationer jag har satt upp mig på, men för tids vinnande yrkar jag bifall till bara trean och nian.

Reservation 1 står vi också bakom. Hans Stenberg har väldigt förklarat vad som är poängen med den. Jag vill bara tillägga att jag hade det tveksamma nöjet att höra en interpellationsdebatt mellan Raimo Pärssinen och Anders Borg i den här frågan, där Raimo Pärssinen tre gånger, tror jag, frågade varför regeringen inte ville följa utredningens förslag. När utredningen tillkom var de borgerliga partierna med och krävde att man skulle komma till rätta med detta för att gynna en sjyst företagsamhet. Man skulle kunna tänka sig att en borgerlig regering skulle gynna företagsamhet. Men i det här fallet är det inte så.

Raimo Pärssinen fick inget svar från Anders Borg. Vi får väl återkomma i kammaren och diskutera med någon annan minister för att få förklarat för oss varför man vill låta brottsligheten i taxibranschen fortgå.

Nu tänkte jag säga någonting om reservation 3. Den handlar om distribution av förnybara drivmedel.

Det har varit och är en stor diskussion om pumplagen. Många motioner har väckts i ärendet. Vi visar i vårt betänkande att den koncentration av bensinstationer som nu pågår i Sverige inte beror på pumplagen. Det är fråga om en rationalisering av en överetablering som har funnits bland bensinbolagen som skulle ha skett alldeles oavsett om pumplagen funnits eller ej.

Vi var mycket noggranna när vi antog pumplagen med att regeringen skulle följa utvecklingen noga och återkomma till riksdagen med förslag om det visade sig att något förnybart bränsle gynnades framför andra. Den som följer medierna vet att det är ett problem med distribution av drivmedel i glesbygd.

Jag har sett näringsministern svara oroliga människor som undrat: Hur långt ska vi köra för att kunna tanka våra bilar? Vad har ministern för råd att ge till mackägare i glesbygd? Är Maud Olofsson rätt citerad säger hon: Sätt upp ett vindkraftverk och ett eluttag, för där ligger framtidens bilar.

Jag har inhämtat uppgifter från vägtrafikregistret. För närvarande finns det 12 000 bilar som är antingen elbilar eller elhybrider i Sverige. De finns företrädesvis i storstäderna. Deras räckvidd är inte heller sådan att de kan bege sig ut i glesbygden och tanka el där om händelsevis någon mackägare skulle få för sig att följa Maud Olofssons råd. Nu tror jag inte att mackägarna kommer att göra detta.

Jag tycker att regeringen abdikerar från ett ansvar som rimligen måste åligga samhället. Det kan inte vara fordonsföretagen, oljebolagen eller någon annan som tar ansvar för att vi har distribution av förnybart drivmedel i hela vårt land och för det som hör framtiden till.

Sedan pumplagen antogs har många tveksamheter om etanolen uppenbarats sig. Det gäller inte minst i den artikel i Dagens Nyheter som förekom förra veckan. Där visade man på att odling för etanolbränsle i tredje världen såväl tränger undan livsmedelsproduktion som hotar biologisk mångfald och tar näringen från en del av de människor som annars kunde försörja sig på den mark som fanns där.

Många frågar sig därför: Hur ser framtiden ut? Det enda bränsle som vi i Miljöpartiet känner att vi med säkerhet kan stödja är biogas. Men biogas är dyrare i distribution. Det är dyrare att sätta upp pumpar. Därför borde rimligen samhället ta ett ansvar. I vår reservation säger vi att det senast år 2020 ska finnas minst en biogaspump i varje kommun i Sverige. Samhället borde se till att det blev så.

Det är dåliga tider, och arbetslösheten ökar. Konjunkturinstitutet är mycket tydligt i sin rekommendation till oss politiker. Vi borde se till att ha större offentliga investeringar för att hjulen ska snurra och fler ska få arbete. Vad vore då klokare än att hjälpa till att finansiera utbyggnad av biogasnät i Sveriges kommuner? Det är att investera för framtiden.

Det skulle dessutom vara ett klokt svar på alla de frågor som man får. Vad är det för bilar som ska finnas för framtiden? Vad ska de tanka på? Jag säger inte att det bara ska vara biogas. Det kan säkert vara flera olika bränslen. Men det måste vara ett rätt så rimligt önskemål från den som köper en bil att man kan tanka den på fler ställen än där man själv bor.

Jag tänkte också säga någonting om lastbilar. Jag ansluter mig till det som Peter Pedersen har tagit upp tidigare. Jag vill också lägga till att det är en fråga om vägkvalitet. Jag har begärt in vetenskaplig litteratur och studerat den. Hur ser det ut med förslitning av vägar? De tidigare reglerna är såvitt forskningen kan erfara fortfarande giltiga.

Vägverket utgick från dem när man i sin sektorsredovisning påtalade att en fullastad 60 tons lastbil sliter lika mycket på vägen om 75 000 personbilar. Det är inte bara av klimatskäl, fastän det är viktigt nog, som man borde ta bort de svenska särreglerna och harmonisera reglerna om lastbilers vikt och längd till de regler som gäller inom EU i övrigt. Notera att Miljöpartiet kräver anslutning till EU-reglerna och är kritiskt till att regeringen vill ha särskilda svenska bestämmelser i stället för dem som gäller i EU!

Slutligen tänkte jag säga något om felparkering. Det är en fråga som är väldigt viktig i Malmö. Varje år förlorar Malmö kommun ca 5 miljoner i parkeringsböter därför att utlandsregistrerade fordon parkerar fel och man inte kan driva in böterna med det regelverk vi har i Sverige i dag.

Den här frågan har utretts av en tidigare kollega till oss i trafikutskottet, Johnny Gylling. Utredningen har såvitt jag vet inte föranlett något förslag från regeringen. Det skulle vara intressant om ni kunde hantera den frågan eller att få veta om ni tycker att brottslighet ska råda här precis som inom taxibranschen.

Vi som bor i Skåne kan notera dessa felparkeringar. De är inte bara till förfång för andra bilister och gångtrafikanter utan också ett stort hinder när bussarna ska komma fram i Malmö och när de som vill ta ansvar för klimatet i stället försöker ta sig snabbt fram i kollektivtrafik.

Det vore väldigt bra om man kunde beivra felparkeringen. Att det är möjligt att göra kan vi lätt se. Det är bara att ta bron över till Köpenhamn. I Danmark är det nämligen inte möjligt att felparkera utan påföljd. Såvitt jag vet klarar man av det regelmässigt där. Då finns det inget som hindrar oss att kunna göra detsamma.

Anf. 5 STEN BERGHEDEN (m):

Fru talman! Detta betänkande behandlar 55 motioner från den allmänna motionstiden med 63 yrkanden. De fyra allianspartierna Kristdemokrater, Centern, Folkpartiet och Moderaterna står enigt bakom betänkandet. Alliansen och oppositionen är överens om delar av betänkandet.

Alla motioner avstyrks, men utskottet har behandlat motionerna med bra skrivningar som i de flesta fallen går motionärernas önskemål och yrkanden till mötes. Dessutom är flera motionsyrkanden redan under utredning, behandling och beredning i Regeringskansliet.

Trots detta har oppositionen skrivit tio reservationer. Om hälften av reservationerna är de tre oppositionspartierna överens, men om övriga reservationer är oppositionen ej enig. Alliansen däremot klarar av att samarbeta, och vi är överens om hela betänkandet.

Fru talman! Flera av motionerna är liknande tidigare motioner som har hanterats av utskottet. Därför har man valt att behandla dessa på ett förenklat sätt. Detta sätt att hantera dessa motioner är både alliansen och oppositionen överens om.

Betänkandet behandlar bland annat vinterdäck, taxinäringens villkor, kör- och vilotider, åldersgräns för våra bussförare, besiktningsfrågor, pumplagen med mera.

Jag har valt att beröra delar av motionerna. De behandlar bland annat önskemål om skärpta krav på taxinäringen. Utskottet redovisar att kraven har skärpts. Yrkesmässig trafik får bedrivas endast av den som har trafik-tillstånd och taxiförarlegitimation. Dessa personer ska också vara 21 år, haft körkort i minst två år, uppfylla de medicinska kraven och bedömas vara lämpliga, det vill säga är yrkeskunniga och lagliga. De ska ha avlagt godkänt körprov för taxiförarlegitimation.

Legitimationen kan återkallas om brott begås eller föraren anses olämplig. Brott mot lagen kan ge böter eller fängelse. Transportstyrelsen är ansvarig för yrkestrafiken sedan den 1 januari 2009. Den 1 januari 2010 kommer den att ta över ansvaret från länsstyrelserna med återkallelse, körkortstillstånd och tillsyn.

Utskottet har i den här frågan inhämtat information från Svenska Taxiförbundet i november 2008. Man utreder alternativ till redovisningscentraler och en översyn av lagstiftningen för vägtrafikregistret. Utredningen ska vara klar den 4 januari 2010.

Dessutom är en samverkansgrupp tillsatt i Stockholm angående överprissättningen inom taxinäringen. I den gruppen ingår länsstyrelsen, Transportstyrelsen, polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Skatteverket, kronofogden, Arbetsförmedlingen med flera.

För att få bort oseriösa från marknaden handlar det om att samarbeta över myndighetsgränser för att samordna informationen och därmed konkret se till att de avslutar sin olagliga verksamhet. Men det handlar också om resurser till polisen som kan genomföra fler kontroller och övervakningar. Alliansen har satsat på fler poliser, och alliansen ser positivt på det arbete som myndigheterna och branschen arbetar med för att minska problemet.

Fru talman! Angående en lägre ålder för våra bussförare kan jag säga att regeringen har utrett detta, och utredaren överlämnade sitt slutbetänkande i december 2008. Det finns enligt utredaren argument både för en ålderssänkning och emot en sådan. Regeringen arbetar vidare med frågan. Utredaren förordar en gymnasieutbildning med tyngdpunkten på trafiksäkerhetsfrågor och körträning. Utredningens förslag är under remissbehandling. Om remissinstanserna är positiva och branschen likaså är vi från utskottet självklart intresserade av att hitta en bra lösning. En lägre åldersgräns skulle kunna hjälpa till att rekrytera och utbilda fler busschaufförer. Men det är viktigt att de som utbildas till bussförare får de bästa förutsättningarna för att klara av arbetets olika problem.

Fru talman! I betänkandet behandlas också motioner om pumplagen och dess eventuella effekter. Nedläggningen av bensinmackar i glesbygden har flera orsaker. Ofta har pumplagen lyfts fram som en av dem. Men den största orsaken är strukturomvandlingar och bristande kundunderlag. Det pågår praktiska försök med att bryta denna negativa utveckling i bland annat Värmland, Dalarna, Blekinge och Kronobergs län. Man ser också över hur infrastrukturen för våra mackar i glesbygden ska lösas. Det finns i dag ekonomiskt stöd för att sprida biogasen och öka tankställena. Sverige arbetar också vidare med att försöka vara ledande i den globala introduktionen av elbilen.

När det gäller att öppna möjligheterna för fler att utföra kontrollbesiktning hänvisar vi till att regeringen kommer med en proposition i vår, 2009. Vi vet att Svensk Bilprovning är effektivt och utför ett mycket bra arbete. Därför bör nog den verksamheten klara av att konkurrensutsättas. Alliansen är positiv till att regeringen har tagit initiativ till att öppna fordonsbesiktningsmarknaden för fler aktörer.

Fru talman! En motion från Miljöpartiet redovisas här i dag där man vill sänka maxvikten för våra fordon till 44 ton från dagens 60. Utskottet avstyrker självfallet denna motion. Att kunna lasta lastbilarna tyngre minskar antalet fordon och är dessutom mer bränsleeffektivt. Dessutom är Sverige ett stort och glesbefolkat land som är beroende av sina lastbilar och deras lastningsmöjligheter. En minskning av maxlasterna skulle allvarligt försvåra och försämra våra företags konkurrenssituation.

Fru talman! I flera motioner tar man upp frågan om huruvida vi ska ha kvar vinterdäck eller inte. Dubbdäck är ofta nödvändiga för framkomligheten i stora delar av vårt land. Men samtidigt skapar de luftproblem i tätbebyggda områden. Vägverket har utrett frågan och kommit med förändringsförslag som nu är på remiss. Utskottet ser fram emot ett förslag om hur vinterdäcksreglerna kan förändras.

När det gäller motionsförslag angående hur vi ska hantera övergivna bilar kan vi sammanfatta detta med att det är under beredning i Regeringskansliet. Samma sak gäller frågan om felparkerade fordon och indrivning av utländska böter. Vissa parkeringsfrågor bereds för en proposition till hösten.

Detta var en redovisning av några av de svar som står i betänkandet.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 6 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Det är jättebra att man samarbetar över gränserna med taxifusket. Men om man inte har muskler från polisen och inga lagliga möjligheter att kontrollera hjälper inte det. Jag har själv deltagit i sådant samarbete. Alla inblandade efterlyser regler och obligatoriska tömningscentraler. Allt detta är utrett.

Sten Berghedens tidigare kollega Elizabeth Nyström talade här i kammaren med emfas för detta. Hon kunde påverka direktiven. Allt det hon och Moderaterna ville är utrett. Varför utreder ni det en gång till? Svara på det!

När det gäller biogas säger ni att det finns bidrag. Men har Sten Bergheden inte tittat på statistiken från Petroleuminstitutet? Biogasbilar är en försumbart liten del i förhållande till etanolbilar. Det är mycket dyrare för mackägare i glesbygd att tillhandahålla biogas. Vi behöver svar nu. Folk vill veta var de ska kunna tanka när de köper bilar. Volvo och Saab behöver veta vilken sorts bilar vi ska tillverka för framtiden. Det är en central fråga. Jag trodde att Sten Bergheden visste att det är 140 000 personer som är sysselsatta i svensk fordonsindustri med underleverantörer. Vi behöver svar på frågan nu. Vilken sorts bränsle ska finnas tillgängligt i framtiden? Då räcker inte biogasstödet. Jag undrar om Sten Bergheden har tagit del av SPI:s statistik när det gäller försäljning av bränsle.

Anf. 7 STEN BERGHEDEN (m) replik:

Fru talman! När det gäller taxinäringen och eventuellt hårdare krav på den har vi, precis som jag redovisar, ökat antalet poliser. Därmed kommer också möjligheten att jaga dem som bryter mot reglerna och även se till att de förlorar sin möjlighet att bedriva taxiverksamhet. Men vi ska ha klart för oss att vi också måste värna den fria konkurrensen inom taxinäringen. Det är viktigt att vi har flera aktörer på marknaden. De tidigare redovisningarna har ofta rört att man har blivit tvingad att anslutas till en viss central, vilket innebär att alla måste vara med där. Det kan finnas en klar konkurrensfördel om man kan ha en öppnare marknad samtidigt som vi självfallet ska jaga brottsligheten och dem som inte sköter sig. Det har vi gjort, och branschen jobbar också tillsammans med olika myndigheter för att kunna samordna problemen och plocka av de personer som inte sköter sig deras rättighet att utföra jobb inom taxinäringen.

När det gäller biogasen och satsningen på den har vi framför allt satsat från regeringens sida för att plocka fram möjligheten att producera mer biogas i landet. Det är viktigt att vi tittar över också den delen. Det handlar inte bara om att man ska kunna tanka biogas utan också om att

man har någon biogas att leverera till de bilar som kommer till de mackar som finns.

Självfallet kommer det att ta ett tag innan all denna verksamhet är utbyggd runt om i landet. Vi vet också att man jobbar hårt nu inom bilnäringen för att hitta alternativ till bensin och diesel. Det är framför allt biogas och eldrift man jobbar på. Jag tror att vi får vara öppna för att se vad marknaden exakt tar vägen i den frågan.

Anf. 8 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Det är bra med fri konkurrens. Men det är ingen sjyst konkurrens om den ena sköter sig och betalar skatt och arbetsgivaravgifter och den andra inte sköter sig. Är det den sortens konkurrens Sten Bergheden vill värna? Jag har själv gått in i en taxi i Malmö och bett föraren att sätta på taxameter och då blivit uppmanad att byta bil om jag vill att den ska vara på. Den sortens konkurrens slår ni vakt om när ni inte använder de förslag till regler med obligatoriska tömningscentraler som är väl utredda. Det tycker jag är mycket märkligt. En borgerlig regering borde väl ha kontakt med näringsidkarna på området. De röstar nog inte på Miljöpartiet allihop, utan de hade nog vissa förväntningar på att ni skulle göra någonting åt det här.

Vänta och se, säger ni när det gäller biogas. Jag tycker inte att man kan vara så ansvarslös. Det är massvis med arbetstillfällen det handlar om, och det är massvis med människor som vill bo kvar i glesbygd och inte behöva köra hur långt som helst för att tanka. Dessutom vill de kunna köpa en bil som de vet inte påverkar klimatet negativt.

Enligt både Bil Sweden och SPI:s statistik räcker det nuvarande stödet inte till för att det ska finnas biogas norr om Stockholm. Det är alldeles uppenbart. Jag vet inte hur det ser ut där Sten Bergheden bor, men jag får många vittnesmål norr om Stockholm om att det är svårt att få tag i biogas. Det är dyrare att sätta upp biogaspumpar. Man kan inte förvänta sig att en mackägare i glesbygd ska ha råd med både det och fossilbränsle. Här krävs att staten träder in. Vi kan sitta och låta marknaden och bilföretagen gå under, men jag tycker att det är mycket konstigt för en regering som kom till makten när man sade att man ville satsa på jobben.

Anf. 9 STEN BERGHEDEN (m) replik:

Fru talman! Upplysningsvis vill jag säga att det inte bara är problem att hitta biogas norr om Stockholmsområdet. Det är också stor risk att både bensin- och dieselpumpar försvinner där. Vi kanske framför allt ska titta på hur vi kan fortsätta att ha kvar den service som finns på landsbygden så att man över huvud taget har närhet till en mack. Regeringen jobbar med att ta fram stöd för att kunna stimulera servicen ute på landsbygden. Biogasen kommer självfallet att komma in i den takt som marknaden gör det möjligt.

Det är oerhört viktigt att människor kan stanna kvar i sina landsbygdsområden och få arbete där så att inte alla tvingas in till storstadsområdena för att få arbete. Det är ofta kundunderlaget som gör att det blir en så svag försäljning i de här delarna av landet att det kan vara svårt att motivera detta utan stöd.

Prot. 2008/09:105
23 april

*Vissa väg-, fordons-
och trafikfrågor*

Vi tittar vidare på detta, och vi kommer självfallet att lösa det i den takt som marknaden efterfrågar detta.

Anf. 10 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Sten Bergheden tycker att vi borde avstå från att reservera oss eftersom vi har fått så positiva och bra skrivningar när det gäller de olika motionsförslagen. Det kan man kanske tycka. Vi kan ta taxifrågorna som exempel. I årets betänkande säger man: "När det finns resultat, från de av regeringen initierade utredningsinsatserna, utgår utskottet från att regeringen skyndsamt bereder frågan och presenterar sin bedömning till riksdagen med eventuella ytterligare åtgärder som behövs för att främja utvecklingen av en sund taxibransch."

Det låter jättebra, men det blir något mindre imponerande om man tar fram fjolårets betänkande. Då sade den borgerliga majoriteten så här: "Utskottet förutsätter att frågan om att motverka den ekonomiska brottsligheten inom taxinäringen drivs skyndsamt och anser inte att det pågående beredningsarbetet bör föregripas."

Det är ju bara ett år. Sedan kan man ta fram det två år gamla betänkandet. Där står det: "Utskottet utgår från att frågan om ekonomisk brottslighet inom taxibranschen får en tillfredsställande lösning och emotser snarast förslag från regeringen i detta avseende."

Jag har en känsla av att vi kan få se positiva skrivningar de närmaste 30 åren, men det kommer ändå inte att komma någonting från den här regeringen. Trots att det handlar om ett förslag som initierades av den borgerliga majoriteten och som en enhällig riksdag har ställt sig bakom vägrar ni att ens säga åt regeringen att genomföra detta. Jag tycker att det är lite tråkigt att den borgerliga majoriteten i utskottet är så flat gentemot regeringen.

Anf. 11 STEN BERGHEDEN (m) replik:

Fru talman! Först undrar jag bara om det inte är ett rent självsmål från Hans Stenberg att påstå att vi inte har löst den här frågan på två och ett halvt år. Tidigare i sitt anförande talade han om att han har suttit i trafikutskottet i ett antal år och tidigare i majoritet. Han har haft upp till tolv år på sig att lösa den här frågan. Nu återkommer han och vill att regeringen, utan de utredningar vi tycker är viktiga att ta fram innan vi kommer med förslag, omedelbart ska genomföra det man inte har lyckats lösa på tolv år.

Jag kan lova dig, Hans Stenberg, att vi kommer att lösa den här frågan också så fort de sista utredningarna är färdiga och de förslagen har kommit fram. Vi har ett ansvar att ta hänsyn till den fria konkurrens som måste finnas inom taxinäringen och uppmuntra fler att pressa priser och ha en bra service. Det ni inte klarade på tolv år kommer vi att klara på de här två åren.

Anf. 12 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Den här frågan är förvisso inte ny. Det har gått framåt stegvis. Vi hade uppenbara problem med fusk inom taxibranschen som uppstod efter den avreglering som gjordes tidigare. Med anledning därav var vi faktiskt överens över partigränserna om att tillsätta en utredning som lade fram förslag. En del av de förslagen genomförde den socialde-

mokratiska regeringen, dock inte alla. Förslaget om tömningscentraler genomförde man inte. Det var den borgerliga oppositionen oerhört kritisk mot. Man krävde att det skyndsamt skulle tas fram en departementspromemoria som redovisade hur man skulle kunna genomföra dessa tömningscentraler.

Vi socialdemokrater i utskottet vågade då gå emot vår regering och ge regeringen klara direktiv om att detta skulle göras. Vi gick ihop över partigränserna. Regeringen verkställde det vi i riksdagen sade åt dem. Det som är sorgligt i det här sammanhanget är att när vi byter regering står ni inte längre för era egna förslag. Då backar ni och säger att detta behöver utredas mer. Nu har man utrett det i två och ett halvt år. Hela mandatperioden kommer att gå utan att det görs något åt detta.

Jag förstår att ni inte vill lyssna på oss i oppositionen, men ni borde faktiskt lyssna på de seriösa taxiföretagen. När Svenska Taxiförbundet gång på gång, i uppvaktningar, i brev och på olika sätt, kräver att få dessa tömningscentraler, varför säger ni då fortfarande nej? Det är obegripligt för mig.

Anf. 13 STEN BERGHEDEN (m) replik:

Fru talman! Tömningscentralerna är en del av det som behövs för att komma till rätta med det fusk som finns inom taxinäringen, men det är inte hela sanningen. Vi har lagar i dag som också ska efterlevas. Alliansregeringen har tillsatt mer pengar och utbildat fler poliser för att kunna jaga dem som begår brott i samhället. Det handlar i första hand om det och inte om att belasta en hel bransch med ökade kostnader för att genomföra den här verksamheten.

Det finns vissa bekymmer med de här tömningscentralerna när det gäller integritetsfrågorna, och de måste lösas. Då tycker jag att det är mer ansvarsfullt av regeringen att utreda de här delar klart innan man lägger fram ett förslag.

Det ni inte klarade på tolv år kommer vi garanterat att klara på de här två och ett halvt åren.

Anf. 14 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Precis som Hans Stenberg vill jag ta upp taxirörelsen. Jag vill ta upp det vi skriver i vår gemensamma reservation nr 1. Där konstaterar vi att man kan bli av med sin taxilegitimation om man inte sköter sig utan ägnar sig åt brottslig verksamhet. Det är länsstyrelsen som kan besluta om att dra in en förarlegitimation för den som döms för brott, men enligt uppgift finns det inget krav på att den informationen går vidare till förarens arbetsgivare eller till beställningscentralen. Det verkar inte vara en så oerhört svår åtgärd att vidta. Borde det inte vara rimligt att om någon får sin legitimation indragen är det självklart att den informationen ska föras vidare? Man ska inte behöva söka den informationen för att få veta att den här föraren inte längre har någon legitimation för att köra taxi. Skulle ni åtminstone inte kunna ta ett litet steg i rätt riktning när det gäller det problemet?

Fru talman! Borgerligheten, och inte minst Moderaterna, gör alltid en stor sak av detta att Socialdemokraterna inte har gjort någonting på tolv år. Det är också en favorit i repris. Det är det största argumentet för att man inte gör någonting nu. Det är ett ganska trubbigt argument. Efter den

Prot. 2008/09:105
23 april

*Vissa väg-, fordons-
och trafikfrågor*

här fyraårsperioden skulle det vara intressant att se hur många gånger det argumentet har använts här i kammaren och i olika utskott.

Ett annat vanligt argument är att vi inte är överens på den rödgröna sidan. Jag skulle vilja säga att vi påfallande ofta är överens, inte minst i trafikutskottets frågor. Det är påfallande ofta vi har gemensamma reservationer. Om man går tillbaka och tittar på hur ni på den borgerliga sidan agerade innan ni kom till makten tror jag att man kan se att vi är minst lika duktiga på det som ni. Det var inte så att ni hade gemensamma reservationer hela tiden, utan det var snarare tvärtom.

Ni var bestämda motståndare till pumplagen, men nu slås det fast att det inte är pumplagens fel att olika pumpstationer läggs ned runt om i landet, utan det har helt andra orsaker. Vad tänker ni göra att för att säkerställa distribution och produktion av förnybara drivmedel, som vi utlovat i andra dokument?

Anf. 15 STEN BERGHEDEN (m) replik:

Fru talman! Först vill jag säga att som Peter Pedersen tog upp är det länsstyrelsen som i dag återkallar taxilegitimationer. Transportstyrelsen tar över det ansvaret den 1 januari 2010.

Peter Pedersen säger att vi inte har gjort något mer. Jo, men i samordningsgruppen som finns här i Stockholm och som kanske får fler kommuner och områden att haka på sitter, precis som jag räknade upp tidigare, representanter för länsstyrelsen, Transportstyrelsen, polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten. De jobbar fram ett förslag om hur man kan få en samordning mellan de här olika myndigheterna för att faktiskt komma till rätta med dem som försöker krypa igenom systemet. Men även om vi jagar dem som gör så är det också oerhört viktigt att vi rent konkret jobbar med att stoppa dem som ute på gatan utför rent brottslig taxiverksamhet. Där ute finns hela tiden de som inte finns i några system, och vi måste ha poliser som stoppar dem, plockar in dem, bötfäller dem och eventuellt straffar dem ytterligare om det skulle vara riktigt grova brott det handlar om. När det gäller den biten har vi alltså faktiskt vidtagit åtgärder och tillfört medel för att lösa problemen.

Pumplagen har branscherna ofta använt som ett argument för att lägga ned pumpstationer och mackar ute på landsbygden. Men i själva verket är en rätt stor strukturförändring på gång inom Macksverige, om vi säger så. Det är oerhört viktigt att hitta de andra alternativen. Vi har påbörjat de här försöken, som jag sade, i Dalarna, Värmland, Kronoberg och Blekinge för att hitta nya alternativ till hur vi kan stimulera till service på landsbygden.

Anf. 16 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Den här gången ska jag bara hålla mig till det här med pumplagen och förnybara drivmedel. Efter mycket diskussion kom riksdagen 2005 så småningom fram till att man skulle införa en så kallad pumplag. Själva syftet med den var att vi skulle säkerställa att det fanns förnybara drivmedel runt om i landet och en fungerande infrastruktur. Lagen fick ju ganska mycket kritik och det kom till lite extra pengar – 150 miljoner om jag minns rätt – som skulle säkerställa att man skulle kunna ha en större introduktion av till exempel biogasalternativ i och med att det var dyrare att installera. Man skulle alltså inte bara av eko-

nomiska skäl välja det billigare etanolalternativet. Men med facit i hand kan man konstatera att det i princip har blivit enbart etanol om man tittar i nationell måttstock.

Trafikutskottet har tillsatt en utredning via RUT som ska följa upp hur lagen har tillämpats, och det ska redovisas under hösten 2009, vilket framgår av betänkandet. Men det vi sade i det betänkande där vi antog pumplagen var att vi från riksdagens sida krävde att regeringen skulle följa utvecklingen noga. Om det visade sig att något förnybart bränsle gynnades framför de andra måste regeringen återkomma till riksdagen med förslag på hur man ska komma till rätta med problemet. Det var vi, en majoritet, överens om.

Då är frågan: På vilket sätt kan man säga att regeringen gör någonting av den här frågan? Kan man säga att man verkligen har följt upp detta och försöker säkerställa och komma med åtgärder och idéer som skulle kunna tillse att även andra alternativ än etanol finns runt om i landet?

Det kan inte finnas någon efterfrågan på biogasbilar till exempel om de som köper dem i princip bara kan kretsa runt ett fåtal städer. Så fort man ger sig iväg någon annanstans uppe i vårt avlånga land finns inte biogas att tanka. Då dödar vi ju det alternativet fullständigt!

Kan man inte tänka sig att man går ett steg vidare och skyndar på processen och funderar på vad vi nu ska vidta för åtgärder för att säkerställa produktion och distribution av andra biodrivmedel som till exempel biogas? Var finns de idéerna från regeringens sida?

Anf. 17 STEN BERGHEDEN (m) replik:

Fru talman! Det är lite av de idéerna och de ställningstagandena som man vill få fram med att genomföra den här försöksverksamheten i de olika länen. Man vill se vad det finns för krafter ute i Sverige som kan hjälpa till med den här biten och vad det finns för möjligheter från regering och riksdag att stötta verksamheten.

Som jag sade tidigare har vi satsat på att ta fram biogas. Det är också viktigt att vi får en produktion av biogas och att vi tar vara på landsbygdens möjligheter att faktiskt producera biogas.

Jag har själv varit och besökt lastbilsåkerier som kör på biogas, och det är en utveckling som är på gång när det gäller den här biten. Självklart kommer också de här mackarna att följa med, och självklart kommer vi att följa utvecklingen mycket noga precis som det står i betänkandet. Vi tänker fortsätta att se till att detta får en bra lösning på sikt.

Anf. 18 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! En hel del har sagts i den här debatten. Det är väldigt många frågor som tas upp. Jag hade tänkt ta upp en fråga och ett påstående som har slungats ut här från talarstolen, men jag ser att den som gjorde det inte längre är kvar i debatten. Annars hade jag gärna tagit en debatt med Karin Svensson Smith om påståendet att en lastbil generellt motsvarar ett slitage från 75 000 bilar. Det är ett extremvärde som Vägverket självt har sagt inte är relevant att använda som något slags generellt uttryckssätt. Men den debatten får vi uppenbarligen ta en annan gång, eftersom Karin inte längre är kvar här i kammaren.

Rubriken för dagens debatt är *Vissa väg-, fordons- och trafikfrågor*, och det är som Peter Pedersen sade en favorit i repris. Det är en rad olika

och angelägna frågor som berörs. Vi som genom åren har varit flitiga motionärer här i riksdagen är ju många gånger otåliga. Vi vill att problem ska åtgärdas snarast, men vi får precis som i detta betänkande ofta nöja oss med att utskottet hänvisar till pågående beredning i departementet och formuleringar om att utskottet förutsätter att man kan räkna med att syftet med motionen kommer att tillgodoses så småningom.

I en sådan här debatt kan det av tidsskäl bara bli några rapsodiska nedslag i floran av frågor och, fru talman, låt också mig göra några sådana nerslag.

Yrkesförarnas rätt till kör- och vilotider är en fråga som vi har berört ett flertal gånger i trafikutskottet. Här tas den upp i en motion av Lena Asplund som menar att tolkningen av regelverken bör ses över när dess syfte krockar med målgruppens intressen som man från början hade tänkt försvara. I detta fall gäller det yrkesförarnas rätt till regelbunden vila och förhindrandet av att behöva köra orimligt långa arbetspass.

Låt mig i det sammanhanget berätta för kammaren att det i veckan som kommer anordnas ett seminarium i L4-17, en lokal här i riksdagen, om just denna fråga med många branschorganisationer representerade. Det kan vara värt för oss i trafikutskottet att särskilt vara med på detta seminarium för att bevaka vad som kommer fram där.

Ett av syftena med dagens regelverk i den här frågan är att ge förarna en ”god social situation”. Det är dock en paradox att kör- och vilotiderna många gånger får negativa sociala konsekvenser för yrkesförarna då reglerna innebär att körtiden får vara längst nio timmar per dag kombinerat med att de högst två gånger i veckan får ha en körtid om som längst tio timmar per dag.

Många yrkesförare vittnar om rena absurditeter när körtiden tagit slut någon mil hemifrån och föraren tvingas att lägga sig att sova eller bli avlöst. Om föraren väljer att lämna sin lastbil går det dock bra att sätta sig i en personbil och fortsätta att köra. Då är det inga krav på vilotider.

Denna situation kan skapa en väldig stress för chauffören att hinna hem inom tillåten körtid för att slippa lägga sig i bilen någon mil hemifrån i stället för att åka hem till familjen. Detta innebär således att man noggrant behöver planera körningen på så sätt att man kan följa regelverket.

Argumenten för en förändrad lagstiftning, eller åtminstone en ändrad tillämpning, verkar följaktligen finnas. Innan vi förhastar oss finns det kanske skäl att få ett jämförande perspektiv mellan yrkesförare och andra arbetstagare. Den reglerade arbetstiden för yrkesförare är faktiskt, precis som vi konstaterar i betänkandet, knappast i underkant totalt sett. När en ordinarie genomsnittlig arbetstid för en arbetstagare ligger på 40 timmar per vecka har yrkesförarna en medgiven maxtid på 56 timmar. Således innebär det att gällande kör- och vilotidsregler för denna grupp medför 16 timmar längre arbetstid per vecka jämfört med övriga arbetstagare.

Tillsammans med det faktum att yrkesförare är en yrkeskår med stort ansvar gällande risker med tung fordonstrafik har utskottet kommit till slutsatsen att inte nu förorda några initiativ från regeringen för att söka förändra regelverket som för övrigt är harmoniserat inom EU. Dock utgår jag ifrån att vi alla bejakar en tillämpning med förnuft av de regler som finns på detta område.

Fru talman! Ett annat område som har varit uppe är övergivna fordon längs våra vägar. Det håller på att bli en klassiker i trafikuskottets arbete de senaste åren. Tidigare har vi nog uppfattat bilvrak längs vägarna som sällsynt i en annars till synes kontrollerad vägmiljö, men nu ser man dem rätt ofta. Man behöver bara åka någon mil så ser man både en och flera bilar, eller före detta bilar, ska jag säga, för det är ofta vrak. Det här innebär inte bara nedskräpning och förfall längs våra vägar utan också miljörisker och trafiksäkerhetsrisker. Lägg därtill de kostnader för såväl stat som kommun som vi får av det här och vi har ett samhällsproblem.

Lagen är i dag för klen och ansvarsfördelningen för otydlig i hanteringen av övergivna fordon. Exempelvis får polisen ofta vänta tills bilen är totalt sönderslagen och kan klassas just som ett vrak för att man ska kunna flytta den. Det här är ett problem för såväl polisen och Vägverket som berörda kommuner.

Men det är inte bara problematiskt för myndigheterna att det krävs ett flertal administrativa vändor innan en flytt får göras. Även för en markägare eller innehavare av till exempel en parkeringsplats är det svårt att agera. Väghållaren eller kommunen har ett ansvar beroende på vilken typ av plats bilen har lämnats på, men det är oklart vem som har ansvaret för att en övergiven bil omhändertas. Det är ett problem.

Dagens lagstiftning är relativt tandlös mot den egentlige ansvarige, alltså ägaren av den dumpade bilen. Kommuner och ansvariga myndigheter spenderar stora resurser på att hitta ägaren, men man är inte särskilt framgångsrik i det här arbetet. Fordonet får då stå kvar under en lång tid. Detta är inte bara olyckligt av miljö- och trafiksäkerhetsmässiga skäl; det skapar också otrivsel och uppmuntrar till annan nedskräpning.

Mot den här bakgrunden är det välkommet att Vägverkets förslag när det gäller övergivna fordon nu är på väg fram. Jag utgår från att såväl miljö- som trafiksäkerhetsaspekter väger tungt i den fortsatta beredningen av frågan. Snabb och kostnadseffektiv bortforsling av övergivna fordon är en mycket angelägen fråga.

Fru talman! Slutligen vill jag säga några ord om vinterdäck. Diskussionen om detta återkommer varje vinter, och den har varit aktuell också den här vintern. Motsättningarna mellan trafiksäkerhet och miljöförbättringar i valet mellan dubbdäck och odubbade däck fortsätter.

En motion i den här frågan av Sofia Arkelsten lyfter fram frågan igen. Hon har en idé om att reglera vinterdäcksanvändningen på kommunal nivå. Det här kan ju kompliceras av att bilarna ju inte automatiskt rör sig i bara en kommun utan ofta i flera kommuner. Vi ser i dag att det främst är i storstäderna som vi får dålig luft till följd av dubbdäck. Vägverket har sagt att man delar bedömningen att kommuner ska kunna införa regler eller styrmedel för att förbättra sin luftkvalitet. För att förbättra luftkvaliteten föreslår Vägverket ett antal åtgärder, bland annat att kommuner med luftkvalitetsproblem ska kunna förbjuda fordon med dubbdäck på vissa gator.

Fru talman! Ett ökat kommunalt självbestämmande och decentralisering är ju en av mina drivkrafter som centerpolitiker, och jag ser naturligtvis positivt på att man kan försöka hitta en modell i den här riktningen. Förslaget förefaller dock bara lösa problem på enskilda gator och i enskilda kommuner. Ytterligare åtgärder behöver vidtas för att komma till rätta med detta.

Med det här, fru talman, yrkar också jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 19 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Sven Bergström säger att det är naturligt att man som motionär är otålig och att det är regeringssidans roll att vilja utreda och grundligt bereda saker och ting, och det kan jag delvis hålla med om. Vi har olika roller i opposition och i regeringsställning. Det är inget nytt.

Det som är nytt är faktiskt något som jag inte har sett här i utskottet tidigare på de rätt många år jag har suttit i riksdagen, nämligen den totala undfallenheten mot regeringen från majoritetens sida.

Vi vet att Regeringskansliet fungerar trögt. Det finns väldigt många bromsande krafter där. Det är faktiskt nödvändigt att riksdagen då och då sätter ned foten och säger ifrån att vi inte accepterar att frågor dras i långbänk längre. Men tyvärr ser vi aldrig det numera. Efter regeringsskiftet har vi inte haft ett enda tillkännagivande till regeringen. Jag tycker att det visar någonting. Jag tycker faktiskt i slutändan att det här är farligt för demokratin. Riksdagen förvandlas till något slags transportkompani. Man säger ja och amen till vad regeringen än föreslår.

När det gäller tömningscentraler för taxi finns det inte några bärande argument för att inte genomföra det en enig riksdag begärde av regeringen 2006, det Svenska Taxiförbundet envetet tjuar om att få genomfört. Resonemanget om att man vill slå vakt om näringslivet håller inte när näringslivets egna organisationer kräver att få en förändring genomförd. Gå dem till mötes, så får vi en bättre ordning på våra gator!

Anf. 20 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Jag kan överraska Hans Stenberg med att delvis hålla med honom om att det är ett bekymmer från demokratisk synpunkt att riksdagen tenderar att bli ett transportkompani, oavsett vilken typ av regering som sitter. En skillnad som vi har i dag jämfört med förra perioden är att det här är en majoritetsregering. Förra perioden var det en minoritetsregering som regerade på nåder av Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Det ger naturligtvis ett visst ökat utrymme för en självständig riksdag att knäppa regeringen på näsan och göra tillkännagivanden.

Vi vet också dessvärre att regeringar hanterar tillkännagivanden på lite olika sätt. Vi hade i dag i trafikutskottet på förmiddagen en redovisning av riksdagsskrivelser, som det heter när riksdagen säger någonting till regeringen, från 1994 eller någonting i den stilen, som fortfarande inte var fullt ut hanterade. Så även om vi från riksdagen höjer våra röster och säger ifrån ibland är det inte alltid som det biter, till exempel på den tidigare socialdemokratiska regeringen, som lämnade efter sig ett stort antal tillkännagivanden som inte var åtgärdade till den här regeringen.

Jag skulle välkomna om vi oavsett regering kunde luckra upp den väldigt hårda blockpolitiska låsning som finns i riksdagen något. Jag tittar ibland med avund på EU-parlamentet i det avseendet, för där finns det ett betydligt större utrymme för dynamik och handlingskraft hos enskilda ledamöter. Det skulle den svenska riksdagen må bra av också.

När det gäller den andra frågan som Hans Stenberg tar upp, tömningscentraler, tyckte jag att Sten Bergheden väldigt utförligt har redovisat varför det dröjer. Jag delar otåligheten, och jag är övertygad om att

många av mina kamrater i trafikutskottet på allianssidan delar otåligheten över att det här inte kommer fram som man skulle önska. Men det är också i hög grad ett storstadsproblem. Jag får återkomma i nästa replik till detta.

Anf. 21 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Det finns faktiskt en skillnad här. Det handlar ju inte om de tillkännagivanden som gjordes förra mandatperioden. En del av dem gjordes naturligtvis därför att Vänsterpartiet eller Miljöpartiet valde att slå följe med den borgerliga majoriteten, men en del av de här tillkännagivandena gjordes också av oss socialdemokrater, och vi var till och med drivande för att genomföra tillkännagivanden, till exempel när det gäller taxifrågorna, som vi nu diskuterar. Det gällde också böter för utländska fordon och att man skulle kunna kräva in dem på plats. Det är en skillnad nu när man hittills aldrig – upp till bevis! – har haft ett enda exempel i det här utskottet i varje fall. Det skulle vara intressant att titta på det.

Sven Bergström tog upp det här med övergivna fordon ganska ordentligt, och jag kan instämma i det mesta av det Sven sade. Egentligen är det samma bekymmer där som när det gäller andra frågor. Vi hade väldigt bra skrivningar i förra årets betänkande. Då skrev majoriteten i utskottet: ”Med hänsyn till att det är väsentligt att komma till rätta med de problem som övergivna bilar utgör välkomnar utskottet resultatet av Vägverkets utredning och förutsätter att inriktningen för det fortsatta beredningsarbetet är att övergivna bilar tas om hand oavsett vem som är väghållare.” Jag håller med om det.

Problemet är att det har gått ett år till. Det är klart att det finns anledning att vara otålrig. I frågor där vi i grunden är överens tycker jag att det finns stor anledning för den borgerliga majoriteten i trafikutskottet att tuffa till sig väsentligt gentemot regeringen.

Anf. 22 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Vi får tacka Hans Stenberg för goda råd i vårt arbete för att fortsätta att komma framåt på det här området. Vi ska naturligtvis begrunda och överväga dem.

Ville man vara elak skulle man kunna säga att den här regeringen är mycket skickligare än den tidigare och att den därför inte behöver så många tillkännagivanden. Eller också har vi en så bra dialog mellan oss ledamöter i trafikutskottet och vår minister och vår statssekreterare, som besöker oss i stort sett varje vecka, att vi är med på vagnen och kan påverka förslagen. Därför slipper vi ta till den skarpa tillkännagivandemodellen, som ni fick göra när ni var missnöjda med den regering ni hade.

Precis som Hans Stenberg sade har den här regeringen suttit i två år, och vi får väl ge den en viss tid innan vi höjer våra röster. Låt väljarna sätta sitt betyg i valrörelsen och i valet 2010 på vad den här regeringen åstadkommit totalt sett.

Säkert finns det enskildheter som kunde göras bättre, och vi ska titta på möjligheterna att göra något tillkännagivande så att vi tillfredsställer era krav på att vi ska mopsa upp oss lite grann.

Taxis tömningscentraler, en gång till: Vad jag var på väg att säga var att detta i hög grad är ett storstadsproblem. När jag pratar med Stig Forslin, som är ordförande i Taxi Hudiksvall, säger han: Det inte är något

större bekymmer hos oss – här är alla med i tömningscentralerna. Han är inte särskilt bekymrad över läget. Men visst ska vi komma åt oegentligheter vare sig det är i storstad eller småstad.

Sten redovisade skälen. Det handlar om kostnad, integritet och så vidare. Och nu ligger ytterligare ett uppdrag, genom den skrivelse från Taxiförbundet som har skeppats vidare till den utredning som nu sitter. Det är dags att sätta ned foten ganska snart – jag håller med om detta – och vi ska göra det innan den här valperioden är slut.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

7 § Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

Föredrogs

utrikesutskottets betänkande 2008/09:UU14

Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden (skr. 2008/09:114).

Anf. 23 HANS LINDE (v):

Fru talman! Vi har att debattera utrikesutskottets betänkande *Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden*. Det är ett betänkande som berör dels regeringens skrivelse om den svenska vapenexporten under 2008, dels en rad motioner som tar upp mer framåtsyftande frågor. Och det är väl tur att det finns en framåtsyftande del i detta betänkande, för det är inte speciellt upplyftande, om vi ska vara ärliga, att blicka tillbaka på det gångna årets svenska vapenexport, åtminstone inte om man är vän av fred och nedrustning.

Under 2008 exporterade Sverige vapen till 60 länder för 12,7 miljarder kronor, vilket innebär att den faktiska svenska krigsmaterielexporten ökade med så mycket som 32 procent i förhållande till året innan. Bland dessa 60 länder återfinns en rad krigförande stater, diktaturer och regimer som gör sig skyldiga till omfattande och grova brott mot de mänskliga rättigheterna. Och det är knappast exporten av jaktgevär eller utrustning för lerduveskytte som ökat. Framför allt är det exporten av så kallad krigsmateriel för strid som har ökat, med hela 75 procent under det gångna året. Denna kraftiga ökning är tyvärr inte en isolerad svensk utveckling, utan det är en del av en global upprustning vi kunnat se under de gångna tio åren. Det är i detta ljus vi måste se detta betänkande. Det går inte att stå i riksdagens kammare och hålla högtidstal om nedrustning samtidigt som man villigt beväpnar folkrättsförbrytare och auktoritära förtryckarregimer.

Fru talman! Vid Sovjetunionens och Warszawapaktens sammanbrott föddes en förhoppning om global nedrustning, avspänning och en värld i fred. Under flera år under början av 90-talet stärktes den förhoppningen. Långvariga konflikter övergick i mödosamma fredsprocesser i en lång rad länder. Auktoritära regimer som med vapenmakt hållit nere sin be-

folkning i förtryck ersattes med mer demokratiskt sinnade ledare. Den internationella krigsmaterielproduktionen sjönk drastiskt under flera år. För svensk del låg vapenexporten under hela 90-talet på drygt 3 miljarder årligen.

Men världens ledare lät denna i mänsklighetens historia på många sätt unika möjlighet glida dem ur händerna. Förhoppningen om nedrustning och en värld i fred dog till slut helt och hållet ut 2001 genom terrorattacker den 11 september och genom att USA inledde sitt så kallade krig mot terrorismen. Vi har under de senaste åren kunnat se en markant ökad militär upprustning i region efter region, och Sverige har inte varit sent att dra fördel av denna utveckling.

De senaste åtta åren har världens militärutgifter ökat dramatiskt: Under tioårsperioden 1998 till 2007 ökade världens militärutgifter med 45 procent enligt Stiftelsen Stockholms internationella fredsforskningsinstitut, Sipri – ett institut som den borgerliga regeringen för övrigt smakfullt nog valt att skära ned anslagen till i dessa tider av kapprustning.

År 2007 uppskattas världens militära utgifter ha uppgått till 1 339 miljarder dollar. Det motsvarar omkring 202 dollar per människa på detta jordklot.

Som en jämförelse kan vi konstatera att OECD uppskattar det samlade internationella biståndet till drygt 100 miljarder dollar årligen, och det är en jämförelse som är relevant att göra. Enligt FN hade det räckt med en tiondel av världens utgifter för vapen och militärupprustning för att samtliga åtta millenniemål skulle kunna uppnås.

För Sveriges del, om vi ska ta ett exempel som ligger närmare vårt land kan vi se att vår vapenexport till Sydafrika ensam är större än Sidas hela bistånd till humanitära insatser och konfliktrelaterade insatser i alla länder i Afrika söder om Sahara.

Det är svårt att inte hålla med Unicefs före chef Jim Grant, som sade: ”Problemet är inte att vi har misslyckats i försöken att utplåna den globala fattigdomen. Problemet är att inget seriöst försök har gjorts.”

Fru talman! Denna motsättning mellan upprustning och fattigdomsbekämpning blir kanske som tydligast i ett land som är en av Sveriges främsta kunder, Pakistan. År 2008 exporterade Sverige vapen till Pakistan för drygt 850 miljoner kronor, en ökning med 25 procent sedan 2007. Samtidigt lägger Pakistan 47 gånger mer pengar och resurser på sin militär än på vatten och sanitet, samtidigt som 118 000 människor dör varje år på grund av diarréer i just Pakistan.

En av de stora svenska affärerna med Pakistan de senaste åren har varit exporten av radarsystemet Erieye. Bara kostnaden för denna affär var tolv gånger högre än landets samlade årsbudget för sanitet och vatten. Som om det inte vore nog att Sverige tillåtit och sagt ja till denna affär med Pakistan, finansierades den dessutom genom krediter på 16 miljarder kronor från Exportkontrollnämnden, EKN. Vänsterpartiet var starkt kritiska motståndare till den svenska vapenexporten till Pakistan och anser tydligt och klart att statliga krediter inte under några omständigheter ska ges till krigsmaterielindustrin.

Fru talman! Om man anser att svensk vapenexport ska styras av mer än exportmaximering och svenska näringsintressen borde det vara uppenbart att det i grunden behövs en ny och annorlunda lagstiftning för krigsmaterielexporten. Under 2008 exporterade Sverige vapen bland

Prot. 2008/09:105
23 april

Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

annat till diktaturerna Brunei, Saudiarabien, Förenade Arabemiraten och Singapore, länder där det begås grova och omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna. Vi exporterade vapen till en rad krigförande länder. Bland annat exporterade Sverige vapen för över 3 miljarder till tolv av de länder som deltog i ockupationen av Irak under 2008 – en export som i sig ökade med drygt 30 procent sedan året tidigare.

Nu är det inte bara exporten som är ett problem. Sverige har under de senaste åren också importerat vapen från en lång rad diktaturer och krigförande stater, bland annat från Vitryssland och Israel. Denna import är i dag i stort oreglerad trots att den innebär att våra gemensamma skattepengar går direkt in i dessa länders krigsindustri. Ingen i denna kammare kan hävda att denna vapenimport från bland annat Vitryssland och Israel skulle gynna en demokratisering av Vitryssland eller fred i Mellanöstern.

Det finns också flera exempel på att man har kringgått lagstiftningen om krigsmaterielexport genom att hyra ut eller låna ut krigsmateriel. När det gäller den svenska uthyrningen, utlåningen och importen av vapen är informationen bristfällig. Men vi vet till exempel att Sverige har lånat ut hjälmar och skyddsmasker bland annat till den israeliska armén.

Vänsterpartiet vill se en ny krigsmaterielutredning med syfte att ta fram en ny lagstiftning som förbjuder vapenexport till krigförande länder, till länder som begår grova brott mot de mänskliga rättigheterna och till diktaturer. Vi vill se en lagstiftning som omfattar vapenexport såväl som import, uthyrning och utlåning av krigsmateriel. Därför yrkar jag bifall till reservation 15.

Fru talman! Vapenexporten är inte längre bara en svensk angelägenhet, om den någonsin har varit det. Under de senaste åren har vi kunnat se ett fördjupat samarbete inom Europeiska unionen när det kommer till vapenhandel och krigsmaterielproduktion. Sedan 2004 deltar Sverige i EU:s arbete med att utveckla och stärka ”den europeiska försvarsteknologiska och industriella basen” genom vårt medlemskap i Europeiska försvarsbyrån EDA.

År 2007 antog kommissionen en strategi för en starkare och mer konkurrenskraftig försvarsindustri i EU, med syfte att bland annat öka marknadsandelarna och lönsamheten för medlemsstaternas vapenindustri. Inte med ett enda ord nämndes fred, nedrustning eller mänskliga rättigheter i kommissionens strategi. Detta är tyvärr bara två steg bland många som tagits under de senaste åren i riktning mot ett ökat gemensamt militärt och försvarsindustriellt samarbete inom EU. Det är en utveckling som leder till ett gemensamt militärt försvar i unionen och bort från en svensk alliansfrihet, bort från nedrustning och bort från en mer reglerad vapenhandel. Det är en utveckling som vi i Vänsterpartiet i grunden motsätter oss, och därför yrkar jag bifall till reservation 3.

Fru talman! Avslutningsvis får jag tyvärr konstatera att det ansvariga statsrådet, handelsminister Ewa Björling, än en gång valt att inte närvara i kammaren när vi debatterar den svenska vapenexporten. Men Björling och den borgerliga regeringen är tyvärr inte bara frånvarande i denna kammare, de är frånvarande i både den svenska och den internationella debatten om nedrustning och reglering av vapenhandeln. Det är bara att konstatera att tre år med den moderatledda regeringen har varit tre förloerade år i arbetet för fred och nedrustning.

Anf. 24 MAX ANDERSSON (mp):

Fru talman! Återigen står vi här och diskuterar regeringens skrivelse om den strategiska exportkontrollen, denna gång för år 2008.

Återigen har den svenska vapenexporten ökat. Den här gången har den ökat till 12,7 miljarder, och det är den största summan någonsin. Sverige är en av de åtta största vapenexportörerna i världen. Räknar man per capita är vi störst. Sverige är alltså ett av de länder som tjänar på den växande otryggheten och upprustningen i världen.

Från Miljöpartiets sida tycker vi att detta är djupt beklagligt. Vi anser att vapenexporten även i bästa fall är ett moraliskt problem. På det sätt som vapenexporten i Sverige i dag bedrivs är det oerhört mycket värre än det kunde vara.

Jag vill passa på tillfället att fråga representanterna för de partier som inte har reserverat sig i dag: Är ni verkligen nöjda med att Sverige exporterar vapen till länder som grovt kränker de mänskliga rättigheterna? Är ni nöjda med att Sverige har vapenexport till diktaturer?

Ser ni inte problematiken i att vi exporterar vapen och tjänar grova pengar på vapenexport till riktigt fattiga länder som kanske borde använda pengarna till att skydda sin egen befolkning mot fattigdom och sjukdomar men i stället använder dem till att köpa vapen? Det är deras val, men genom att vi exporterar vapen till dem späder vi på rustningsspiralen. Tycker ni verkligen att det är helt oproblematiskt? Vi i Miljöpartiet tycker att det är ett problem.

Vi tycker också att vapenimporten till Sverige är ett problem. Det sägs ofta att Sverige exporterar vapen för att det är bra för vår egen vapenindustri. Det stärker vår vapenindustri. Det stämmer säkert, men enligt samma logik borde vår import samtidigt stärka andra länders vapenindustri och regimerna i de länder som exporterar till Sverige. Det betyder rimligtvis då att den svenska vapenimporten från Israel stärker ett land som begår grova kränkningar mot de mänskliga rättigheterna. Anser ni i de partier som inte har reserverat sig att detta verkligen inte är ett problem?

Fru talman! Miljöpartiet har reserverat sig i 24 olika reservationer i detta betänkande. Det är många reservationer. De är läsvärda och innehåller en hel del klokt och vettigt, men det vore inte en klok idé om vi skulle begära votering om dem alla, så vi nöjer oss med att yrka bifall till reservationerna 4 och 15. Vi står naturligtvis bakom samtliga våra reservationer, men vi hoppas att vi genom denna gest av god vilja gentemot majoriteten kan få svar på de frågor som vi har ställt här i dag.

Anf. 25 KENNETH G FORSLUND (s):

Fru talman! Vi socialdemokrater ser flera brister med den nuvarande lagstiftningen om export av krigsmateriel. Därför har vi vid upprepade tillfällen motionerat och krävt av regeringen att den ska lägga fram förslag om en samlad ny lagstiftning för denna export. Det har den nuvarande regeringen hittills inte gjort.

Den tidigare socialdemokratiska regeringen, fram till 2006, påbörjade arbetet med en ny lagstiftning. En utredning tillsattes, som populärt och putslustigt kallas Krut. Utredningens betänkande, *Reformerat regelverk*

för handel med försvarsmateriel, blev klart i januari 2005. Det har varit ute på remiss, och det som återstår är att regeringen ska lägga fram förslag om ny lagstiftning, men än så länge har det inte kommit något.

Vi socialdemokrater anser fortfarande att det är angeläget att regeringen återkommer till riksdagen med ett lagförslag som ligger i fas med utvecklingen på det här området och som är förenligt med Sveriges politik för en global utveckling.

Hur en ny krigsmaterielexportlagstiftning borde se ut vill vi socialdemokrater återkomma till när regeringen har lagt fram sitt förslag till en samlad politik.

Några vägledande principer för oss socialdemokrater är dock att all handel med vapen och krigsmateriel ska kontrolleras genom strikta regler.

Sverige ska vara ett föregångsland genom sin lagstiftning, och det ska vara en lagstiftning som gäller både svensk export och import av vapen och krigsmateriel.

Icke-demokratier och länder som bryter mot de mänskliga rättigheterna kan inte ges samma legitimitet att få köpa vapen. Och vid export ska hänsyn tas till risken för krig och om staten, som vill köpa, begår brott mot de mänskliga rättigheterna. Det ska också tas med i bedömningen.

Reglerna för import av krigsmateriel bör utarbetas i enlighet med samma principer som för exporten.

I ytterligare ett betänkande utvecklar vi socialdemokrater vår syn på de här frågorna. Det är i utrikesutskottets betänkande nr 11, där vi behandlar vissa säkerhetspolitiska frågor. Där tar vi upp vad vi socialdemokrater tycker om massförstörelsevapen, klustervapen, konventionella vapen och nedrustningsfrågor.

Anf. 26 ANNE-MARIE PÅLSSON (m):

Fru talman! I dag behandlar vi små ekonomiska ting med stora symbolvärden. Det handlar om den svenska exporten av krigsmateriel. I pengar räknat uppgick den 2008 till 12 miljarder kronor. Det är en toppnotering och en kraftig uppgång från tidigare, något som också delar av oppositionen påpekat.

12 miljarder kronor är förvisso mycket pengar för en enskild person. Det är också mycket pengar för ett ganska stort företag och naturligtvis också för en stor kommun. Men 12 miljarder kronor är ett mycket litet belopp i förhållande till den svenska ekonomin.

Vi kan få en viss uppfattning om storleksordningen genom att exempelvis relatera den svenska exporten av krigsmateriel till den samlade svenska exportens värde. Då motsvarar exporten av krigsmateriel mindre än 1 procent av den samlade exporten.

Men trots krigsmaterielexportens marginella betydelse i ekonomiska termer och för ekonomin som helhet, vill jag understryka, tilldrar den sig stort intresse i den politiska debatten. Den får inte sällan också en hel del kritik. Särskilt inträffar detta förstås om det uppdagas att krigsmateriel som produceras i Sverige används i väpnade konflikter.

Det är fullt förståeligt att sådant upprör. Svensk krigsmateriel ska inte finnas på sådana platser och i sådana sammanhang.

För att undvika detta finns det hos oss ett stramt regelverk för vilka länder som kan komma i fråga för köp av svensk krigsmateriel. Vi har

upprättat ett eget regelverk för detta. Vi har också underkastat oss internationella regelverk och skrivit under internationella konventioner på området.

Det svenska regelverket består av lagar och förordningar och riktlinjer som upprättas av regeringen. Vi har också en fristående myndighet som ska pröva ansökningar om export av krigsmateriel. Kraven är mycket stränga och gäller lite annorlunda beroende på vad för slags krigsmateriel det är fråga om, om det är fråga om krigsmateriel för strid eller krigsmateriel för övrig verksamhet.

Reglerna för krigsmateriel i strid innebär bland annat att det icke får föreligga en väpnad internationell konflikt. Det får inte heller finnas risk för att sådant tillstånd ska inträffa. Inre väpnade oroligheter får inte förekomma. Omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter får inte heller förekomma i mottagarlandet för att export ska kunna komma i fråga.

För övrig krigsmateriel är reglerna i stort sett desamma med undantag för att risktillståndet inte krävs.

Fru talman! Det är viktigt, när vi talar om krigsmateriel, att vi också diskuterar och granskar vad det är för slags mottagarländer som det handlar om.

Ibland får man intryck av att de länder som importerar krigsmateriel från Sverige är mer eller mindre av karaktären skurkstater, men så är inte alls fallet. Faktum är att den absolut största andelen av den svenska exporten av krigsmateriel går till EU och Nordamerika. Närmare bestämt 75 procent av krigsmaterielen går till dessa länder. Så har det också varit tidigare.

Detta är förstås ett uttryck för den restriktiva syn vi i Sverige har på mottagarlandets egenskaper, men det är också ett uttryck för hur vi rent generellt uppfattar exporten av krigsmateriel.

Vår inställning är att krigsmateriel ska ses i ett lite större perspektiv. Det ska ses som ett led i de svenska ansträngningarna och ambitionerna för att hålla ett eget försvar, men det är också en naturlig följd av vårt medlemskap i EU.

Vi deltar i EU:s försvars- och säkerhetssamarbete. Det finns därför både kostnadsskäl och mer legala skäl att vi även låter handeln med krigsmateriel bli en mer naturlig del av vårt förhållande till de andra EU-staterna.

Här, fru talman, handlar det också om ekonomiska aspekter. Vill vi ha ett eget försvar med den krigsmateriel det kräver skulle det vara oerhört dyrt om vi utvecklade all materiel på egen hand och enbart producerade för svenskt bruk.

Skulle vi fråga skattebetalarna vad de är villiga att betala i nota tror jag att många skulle fråga om det inte fanns billigare sätt att upprätthålla försvaret och att uppnå de gemensamma målen.

Det finns det. Vi ser det på det sättet att vi främst inom ramen för EU har ett system där vi utvecklar de komponenter som vi relativt sett är bra på. Vi producerar detta i stor skala och säljer det till våra kolleger i EU. Och så importerar vi de delar som de andra länderna är bättre på att producera.

Det är alltså egentligen ingenting annat än en tillämpning av lagen om komparativa fördelar och handel, det som i övrigt också kännetecknar Sveriges förhållande till andra stater.

Prot. 2008/09:105
23 april

Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

Men, fru talman, ska man verkligen sälja varor som kan skada och rent av döda människor? Frågan är faktiskt inte så enkel. Den är nästan mer filosofisk än politisk.

Det är ju så med krigsmateriel att samtidigt som den kan skada och döda människor kan den bidra till att rädda människors liv. Så vad är viktigast?

Försvar med allt vad det innebär i form av krigsmateriel finns ju ytterst för att värna och skydda ett land med dess invånare. Utan ett försvar gör man sig sårbar och till ett lätt byte för aggressiva krafter. På så vis blir försvaret rätt använt en positiv kraft och något som gynnar människorna. Men krigsmateriel kan också döda oskyldiga. Det inträffar om materielen hamnar hos fel krafter och används på fel sätt.

Så den centrala frågan blir: Ska vi sälja något som gynnar människan när det används rätt, eller ska vi avstå från att sälja sådant som kan skada människor när det används fel?

Jag kan överföra den här problematiken på en kanske mer jordnära fråga. Det kan kanske vara en smula långsökt, men det är ändå ett ganska bra exempel. Man skulle kunna jämföra med ett företag som för ett tiotal år sedan befann sig i starkt blåsväder. Det var Nestlé, som sålde bröstmjölk ersättning.

Man hade funnit att bröstmjölk ersättningen kunde döda barnen. Vissa organisationer krävde då ganska högljutt att Nestlé skulle bojkottas och att bröstmjölk ersättning skulle förbjudas. Problemet var dock att det inte var bröstmjölk ersättningen som dödade. Det var det smutsiga vatten som man blandade bröstmjölk ersättningen med.

Samtidigt visste man att bröstmjölk ersättning var en produkt som kunde rädda livet på miljoner och åter miljoner barn som inte hade någon annan föda att tillgå.

Så, fru talman, ska bröstmjölk ersättning förbjudas för att den när den används fel kan skada och rent av döda små barn? Samtidigt räddar den många fler när den används rätt. Jag tror att alla med mig inser att uppgiften och utmaningen inte handlar om att förbjuda något utan att det handlar om att lära mottagarna att använda produkten på rätt sätt.

Det kanske också är så vi ska se handeln med krigsmateriel. Samtidigt som vi är restriktiva med vem som kan få köpa krigsmaterielen investerar vi mycket tid och kraft för att förmå länder att använda vapnen rätt, att skydda liv och värna liv. Det gör vi i vårt internationella arbete med att sprida budskapet om demokratin och de mänskliga rättigheternas betydelse för en stabil utveckling. Vi är övertygade om att det är ett bra sätt att driva utvecklingen framåt.

Med de orden, fru talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

I detta anförande instämde Walburga Habsburg Douglas och Mats Sander (båda m).

Anf. 27 HANS LINDE (v) replik:

Fru talman! Anne-Marie Pålsson sade att det här var en debatt om små ekonomiska ting. 12,7 miljarder svenska kronor kallar Anne-Marie Pålsson små ekonomiska ting. Det visar kanske att jag och Anne-Marie

Pålsson har lite olika bakgrund och lite olika erfarenheter av att handha pengar.

Man kan ta ett konkret exempel. Bara kostnaden för radarsystemet Erieeye som exporteras till Pakistan motsvarar tolv gånger Pakistans samlade årsbudget för vatten och sanitet. Tolv gånger! Samtidigt dör 118 000 pakistanier varje år på grund av orent vatten och diarréer. Säg till deras nära och kära att 12,7 miljarder är små ekonomiska ting!

Det var mer en kommentar. Jag har också två konkreta frågor till Anne-Marie Pålsson. Min första fråga är: Var är det ansvariga statsrådet Ewa Björling i dag?

Inte någon gång som det här utskottet har diskuterat vapenexport har Ewa Björling deltagit i debatten. När kommer vi att få se Ewa Björling i debatten så att vi i oppositionen har en möjlighet att ställa våra frågor till henne?

Min andra fråga berör lagstiftningen runt vapenexporten, det regelverk som Anne-Marie Pålsson kallar stramt. Jag tror att det är uppenbart för de allra flesta när de läser regeringens skrivelse att det tolkas på ett sätt som är allt annat än stramt.

Det här är tredje gången efter valet som utskottet diskuterar frågan om en ny lagstiftning för svensk vapenexport. Varje gång får vi samma svar från majoriteten, att frågan om en ny lagstiftning behandlas i ansvarigt departement.

Frågan till Anne-Marie Pålsson är: När får vi ett förslag till ny krigsmateriellagstiftning på riksdagens bord?

Anf. 28 ANNE-MARIE PÅLSSON (m) replik:

Fru talman! Jag kan inledningsvis konstatera att Hans Linde lyssnar på mig som den onde läser Bibeln. Han uppfattar tydligen bara varannan mening eller vartannat ord. Jag påpekade mycket nogsamt att 12 miljarder var mycket pengar för mig. Det är förmodligen väldigt mycket pengar för Hans Linde också. Men sett i förhållande till den svenska ekonomin var det inte särskilt mycket pengar, mindre än 1 procent av den svenska exporten. Det kan inte vara ett stort belopp, eller hur?

Var är statsrådet? I det parti jag företräder har vi en princip och en idé att var och en tar ansvar för sina egna handlingar. Det kanske man inte har i Vänstern. Jag vet inte.

Jag vet inte var statsrådet befinner sig. Jag tycker att frågan skulle ställas till statsrådet Ewa Björling och inte till mig.

Vad händer med utredningen? Den är, såvitt jag vet, under behandling. Det är samma sak där. Det vore bättre att fråga ansvarigt statsråd och inte en riksdagsledamot om den saken.

När det gäller det inlägg som Hans Linde gjorde tidigare tycker jag dock att det är värt att kommentera några saker. Vad är det för länder som står som mottagare av all denna krigsmaterielexport som Hans Linde här tog upp i sitt anförande?

Jag tog med mig skrivelsen från regeringen och försökte leta reda på vad det är för länder som har köpt så mycket krigsmateriel för strid som Hans Linde har gjort gällande. Jag kunde inte hitta mycket av den varan. Ett och annat kan man alltid ifrågasätta men att det skulle vara fråga om några fullständigt anmärkningsvärda, oändligt stora belopp hade jag svårt att se. Det skulle vara bra om jag fick svar på den frågan.

Prot. 2008/09:105
23 april

Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

Anf. 29 HANS LINDE (v) replik:

Fru talman! Vanligtvis är det så att den som begär replik också är den som ställer frågorna. Men jag ska vara vänlig nog och svara på Anne-Marie Pålssons fråga.

Anledningen till att Anne-Marie Pålsson inte ser länderna i strid är att vi har lite olika syn på världen. Anne-Marie Pålsson och hennes parti anser inte att det pågår ett krig i Irak, till skillnad, misstänker jag, från de allra flesta människor som bor i Irak.

Det gör det möjligt för Anne-Marie Pålssons parti och övriga partier i den borgerliga alliansen att säga ja till vapenexport till de länder som deltar med trupp på plats i Irak. Det har också möjliggjort för den borgerliga regeringen att avvisa människor tillbaka till det som knappast kan beskrivas som något annat än krigets helvete. När det gäller de länder som deltog i ockupationen av Irak under förra året exporterade Sverige vapen till tolv av staterna.

Jag går tillbaka till mina frågor. Det var ingen slump att jag ställde just de frågorna, för de hänger ihop.

Var är statsrådet? Jag hade kunnat ställa frågan till Ewa Björling om hon hade varit här. Det här är min möjlighet som företrädare för oppositionen att få svar från regeringen om när statsrådet kommer att delta i debatten. När inte statsrådet är här förväntar jag mig att kunna få svar från företrädare för den borgerliga alliansen.

Nu visar det sig återigen i ännu en debatt att statsrådet inte kommer, och företrädare för den borgerliga alliansen kan inte svara på frågorna. Vad ska vi egentligen ha de här debatterna till om man inte kan få vettigare svar än så här?

Anf. 30 ANNE-MARIE PÅLSSON (m) replik:

Fru talman! Det var inte så mycket till frågor nu. Det innebär att jag inte har så mycket att svara på. Men jag kanske kan ge en enda liten kommentar av lite mer allmän karaktär.

Hans Linde har en tendens att blanda samman mig som riksdagsledamot och kanske också de övriga riksdagsledamöterna i allianspartierna med regeringen. Kruxet är att det inte är riktigt samma sak. Det tror jag att Hans Linde vet.

Riksdagen är en institution. Den ska åtminstone enligt grundlagen – det kanske inte alltid är så i praktiken – vara tydligt åtskild från regeringen. Det innebär förstås att jag skulle ta ut svängarna på tok för mycket om jag börjar svara för en annan institutions uppfattning. Jag kan svara för hur vi i allianspartierna i riksdagen ser på frågan, men jag vill inte göra mig till tolk för den institution som jag tillsammans med Hans Linde och alla andra här egentligen är satt att kontrollera.

Anf. 31 KERSTIN LUNDGREN (c):

Herr talman! Det här är ett betänkande och en proposition som tar sin utgångspunkt i politik för global utveckling. Det är alldeles uppenbart att även vapenexporten handlar om att kunna ha en samlad syn på politik för global utveckling.

Självklart är siktet att utrota fattigdomen och nå fred och säkerhet för alla, men vi är inte där. Det är därför som det här betänkandet är viktigt.

Utifrån utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska skäl har vi motiverat en viss vapenexport. Vi har gått från en oberoende försvarsindustri, från kalla krigets tidevarv till en samverkan med likasinnade länder såväl inom som utanför EU.

Det har som syfte, herr talman, att främja säkerhet och att man ska klara att hantera kriser. Sverige och EU måste aktivt arbeta i internationella samfund för att förhindra spridning av såväl massförstörelsevapen som konventionella vapen och även av så kallade små lätta vapen som är väl så allvarliga när det gäller konsekvenser för enskilda människor. Det framgår av detta betänkande.

Det är viktigt, herr talman, att alla stater inrättar en effektiv nationell kontroll av export, av transittrafik, av omlastning och vidare export. Det handlar om att få en slutanvändarkontroll värd namnet.

Herr talman! Sverige har en exportkontroll, om än gammal i lagstiftningshänseende. Jag kan bara säga att även jag hoppas att vi ska kunna få ett förslag till en ny lag till riksdagen när frågan är färdigberedd.

Det är naturligtvis viktigt med en vapenexportkontroll som gör att vi kan få en transparens i hanteringen och som gör att vi kan granska och få en öppenhet även kring detta inom de ramar som lagen anger.

Det är viktigt att en förnyad lagstiftning innehåller regler för import likaväl som för export. Det är viktigt att den fångar upp det arbete som måste bedrivas och som bedrivs mot korruption – en avart som förgiftar också detta område i världen.

Självklart ska man också i dag ta fasta på politik för global utveckling, mänskliga rättigheter och fattigdomsperspektivet.

Herr talman! Med tanke på tiden ska jag fatta mig kort och bara konstatera att vi har en bred enighet i utskottet, så när som på två partier. Det finns, som Max Andersson nämnde, 24 reservationer, och jag tror att vi står bakom dem alla. I övrigt är det ett enigt utskott.

Jag kan bara säga att det här ser ut att kunna vara ett spännande område för en arbetsgrupp inom oppositionen för att se vad slutsatserna ska bli. Då kanske vi får möjlighet att diskutera detta utifrån en mer likvärdig utgångspunkt än den utgångspunkt som vissa hävdar, nämligen att utveckla både försvaret och alla vapen.

(forts. 9 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.52 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Anf. 32 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag ber att få hälsa statsråden välkomna.

Kostnaderna för infrastrukturen

Anf. 33 LENA HALLENGREN (s):

Herr talman! Det är ett svårt ekonomiskt läge för Sveriges kommuner och landsting. Det är alla väl medvetna om. Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, säger att det krävs 8 miljarder för att klara de grundläggande åtagandena. Skatteunderlaget viker. Arbetslösheten stiger. 20 000 jobb hotas i välfärdssektorn.

I infrastrukturpropositionen aviserade regeringen att ungefär 30 miljarder ska tas från kommun- och landstingssektorn för medfinansiering till statlig infrastruktur. Jag vill därför fråga statsrådet Åsa Torstensson om det är att värna ”välfärdens kärna”, för att citera Fredrik Reinfeldt, att vältra över infrastrukturkostnader på 30 miljarder på kommun- och landstingssektorn.

Anf. 34 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Det pågår i dag ett arbete för att reda ut vilka prioriteringar som ska göras de kommande åren, fram till 2021, där de olika trafikverken och regionerna tillsammans med kommunerna ska samverka, allt i syfte att göra rätt prioriteringar så att vi knyter ihop landet med alla de olika transportslag vi har.

Att vara medfinansierare är ju inget nytt för Sveriges kommuner, speciellt inte för de största kommunerna. Framför allt i Stockholm har man god erfarenhet och har tillämpat detta under många år.

Det är snarare så att jag med den erfarenheten och det goda utfallet är fortsatt positiv till att nu skapa möjligheter för ytterligare medfinansiering runt om i landet. Naturligtvis är den lokala fullmäktigeförsamlingen helt självständig när det gäller de egna besluten. Det är de som fattar beslut om de ska vara med aktivt och finansiera infrastruktur.

Anf. 35 LENA HALLENGREN (s):

Herr talman! Den ordning som nu håller på att introduceras, där man i princip kräver medfinansiering för att kommunen ska få finnas med på listan, är mycket olycklig, tycker jag. Jag vill fråga Åsa Torstensson ännu en gång: Är det att värna välfärdens kärna att förvänta sig medfinansiering av i princip alla viktiga infrastrukturprojekt? Eller har regeringen möjligtvis tänkt sig en skatteväxling?

Jag har inga som helst problem med att regioner, kommuner och landsting får vara med och ha ett inflytande över planeringen och prioriteringen. Kanske kan det minska önskelistan något. Men är det att värna välfärdens kärna att vältra över 30 miljarder av statliga investeringskostnader på kommuner och landsting som är hårt tyngda? Borde inte detta gå till skolan, till vården och till omsorgen i stället för till vägar och järnvägar?

Anf. 36 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Lena Hallengrens fråga är intressant av den anledningen att kommunerna och framför allt Sveriges Kommuner och Landsting i dag har ett helt annat fokus på vikten av att vara aktiva i prioriteringar av infrastruktur. De ser att infrastrukturen är en viktig del i att skapa jobb och stimulera företagandet i deras kommuner eller deras regioner. Därav min ambition att mycket tydligt involvera kommunerna.

I det sammanhanget finns det naturligtvis också rent logiska möjligheter för kommunerna att prioritera bort vägsträckningar som i dag finns, till fördel för andra exploateringar som man vill göra till nytta för den egna kommunen – nya bostäder, nya exploateringsområden.

Det är mycket i de sammanhangen som kommunerna nu är aktiva som medfinansierar, men allting bygger på självständiga beslut i kommunfullmäktige. Det är naturligtvis avgörande för mig.

Telekompaketet

Anf. 37 MAX ANDERSSON (mp):

Herr talman! Min fråga går till Åsa Torstensson.

När EU-parlamentet behandlade telekompaketet i höstas antog en stor majoritet det så kallade tillägg 138 om att människor som misstänks för att vara fildelare inte ska bli avstängda från Internet utan domstolsprövning. Frankrike vill genomföra detta, och Frankrike driver i EU att det tillägget inte ska komma med i telekompaketet när det beslutet fattas.

Regeringen har jag förstått går på fransk linje trots att de ledamöter i EU-parlamentet som representerar regeringens partier arbetar mot detta förslag. De tillskriver sig stor ära för att de driver igenom den sortens skrivningar i exempelvis industriutskottet.

Mina frågor till ministern är: Vilka kontakter och påtryckningar har förekommit från Frankrike för att få Sverige att gå på fransk linje? Varför driver Centern en politik i regeringen och en annan i EU-parlamentet?

Anf. 38 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Låt mig börja med detta telekompaket som i dagarna har blivit väldigt intressant att diskutera. Jag uppskattar det verkligen, för det ger också möjlighet att undanröja missförstånd.

I telekompaketet finns det ingenting som har med möjligheterna att stänga av en Internetanvändare att göra. Låt oss slå fast detta. Nu har diskussionen nyanserats så att man också från de mest högljudda agitatorernas sida bekräftar att det inte finns någonting i telekompaketet som berör detta.

Därav har Sverige och jag naturligtvis helt självständigt sagt att det här är ett onödigt tillägg. Det kanske till och med är så att det komplicerar den svenska juridiken och den svenska lagstiftningen om det här tillägget införs. Därav den svenska positionen, konkret när det gäller telekompaketet.

Anf. 39 MAX ANDERSSON (mp):

Herr talman! Såvitt jag förstår är telekompaketet skrivet för att delvis undanröja hinder i tidigare lagstiftning mot att göra det som Frankrike vill göra.

Med tanke på de absurda regler som redan har skapats, såsom Ipred, för att jaga fildelare är åtminstone jag som miljöpartist lite rädd för att det blir en smittoeffekt om Frankrike genomför ett förslag om att avstänga fildelare utan domstolsprövning. Jag tror att det gäller att mota Olle i grind här. Det hoppas jag att regeringen är beredd att göra.

Jag undrar: Är regeringen, om man ser juridiska problem med tillägg 138, beredd att på ett konstruktivt sätt försöka få igenom andemeningen i tillägg 138 i telekompaketet och lösa de tekniska problemen?

Anf. 40 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag vill bara bekräfta för Max Andersson att jag ställer upp till hundra procent på andemeningen i tillägget, men jag tycker inte att man ska blanda in det tillägget i ett telekompaket som i grunden handlar om infrastrukturen, om att förbättra konkurrensmöjligheterna inom IT- och telekomsektorn. Allt detta till gagn för den enskilda konsumentens väl och ve faktiskt.

Inte desto mindre kommer jag och den svenska regeringen att vara aktiva, vilket vi har varit hela tiden, och konstruktiva, allt i syfte att vi faktiskt ska komma överens om ett telekompaket under det tjeckiska ordförandeskapet. Jag tror att det blir den bästa lagstiftningen om vi kommer överens i en förhandling under våren.

Sjukvårdspolitiken

Anf. 41 FINN BENGTSSON (m):

Herr talman! Jag har en fråga till socialförsäkringsminister Cristina Husmark Pehrsson.

Ett genomgående problem för socialdemokratiska regeringar när det gäller att skapa en långsiktigt hållbar och solidariskt finansierad svensk sjukvård har varit bristen på insikt om kopplingen mellan kostnaderna för sjukdomsbekämpning och kostnaderna för sjukdom i sig. För det senare ansvarar i mångt och mycket ministern, för det förra framför allt sjukvårdshuvudmännen själva genom landstingen, det vill säga landstingsskatten, skatteuppbörden. Risken finns då att landstingen inte ser till merkostnaderna för samhället av bristfälligt utförd sjukvård, det vill säga ministerns ansvarsområde, vilket innebär stora utgifter i socialförsäkringssystemet för att ersätta sjuka som inte behandlas eller rehabiliteras på ett optimalt sätt.

I rådande finanskris minskar möjligheterna för större reformer på välfärdsområdet, samtidigt som vi skärper den finansiella biten av våra ansvarsområden. Hur ser ministern på vad alliansregeringen hittills har åstadkommit? Räcker det för att närma hälso- och sjukvårdens ansvar och utgifter till hennes ansvar för kostnaderna för socialförsäkringarna?

Anf. 42 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Den fråga som Finn Bengtsson berör handlar mycket om sambandet mellan en väl fungerande sjukvård, som vi alla är beroende av, och konsekvensen om den inte fungerar för sjukförsäkringen. Därför har regeringen avsatt 1 miljard kronor till sjukvårdsmiljarden för att stimulera landstingen att jobba aktivt med en sjukskrivningsprocess där människor får hjälp och rehabilitering. Samtidigt har sjukvården fått en kömiljard för att se till att vi får en väl fungerande sjukvård och en hög tillgänglighet.

Nu finns det en utredning som har tittat på en lagstiftning av vårdgarantin. Nu är det min kollega Göran Hägglunds fråga. Från min sida har vi bett utredningen att titta på hur rätten till en rehabiliteringsgaranti ska säkerställas.

Anf. 43 FINN BENGTSSON (m):

Herr talman! Tack, socialförsäkringsministern, för svaret! Det är glädjande med kömiljard, sjukvårdsmiljard och rehabiliteringsgaranti. Inom ett rådande finansiellt system där vi i krisen inte har så stort reformutrymme för välfärden måste jag ställa en följdfråga.

Jag uppfattar att systemen av miljarder som är prestationsrelaterade till landstingen trots allt redan har visat effekt. Bland annat minskar ohälsotalet dramatiskt, samtidigt som man kan uppleva att tillgängligheten till vården har blivit bättre. Finns det inte inom ramen för ett givet budgetutrymme möjlighet att fundera över en ökad satsning på prestationsinriktade ersättningar till landstingen framför att ha generella bidrag, så att säga få mer gris och mindre skrik ute i landstingen?

Anf. 44 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag kan svara Finn Bengtsson kort: När det gäller satsningen på sjukvårdsmiljarden, som regeringen har gjort under ett antal år, har jag blivit uppvaktad av såväl Sveriges Kommuner och Landsting som läkarförbund, Socialstyrelsen med flera. De säger att sjukvårdsmiljarden verkligen har gjort nytta. Men man är också beredd att titta på sjukvårdsmiljardens framtida utformning och om det möjligtvis i den ska finnas någon form av prestationsersättning. Det har man fört fram från de grupper som har uppvaktat oss i fråga om att behålla sjukvårdsmiljarden. Där får vi diskutera och se var vi hamnar.

Resurser till bredbandsutbyggnad

Anf. 45 DÉSIRÉE LILJEVALL (s):

Herr talman! Jag har en fråga till IT-minister Åsa Torstensson.

Under trafikutskottets sammanträde i förmiddags fick vi ledamöter information om att EU kommer att satsa pengar på bättre tillgång till informations- och kommunikationsteknik på landsbygden, med särskild tyngd på snabba Internettjänster.

Det är intressant med tanke på att det var bara några veckor sedan som trafikutskottet debatterade IT-politiska frågor i kammaren. Vid det tillfället lyfte jag upp vikten av att hela landet får tillgång till snabb Internetuppkoppling, det vill säga att det satsas resurser på bredband. Jag fick inget större gehör från regeringsföreträdarna. Därför anser jag att EU:s initiativ är extra välkommet.

På vilket sätt kommer regeringen att verka för att Sverige uppnår de mål som kommissionen har satt upp angående bredband? Hur högt prioriterad är frågan av regeringen?

Anf. 46 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! IT-infrastruktur är den andra delen som är oerhört viktig för att vi ska få bra förutsättningar i alla delar av landet. Därför är det ett ständigt pågående arbete att bygga ut bra och snabb infrastruktur i Sverige. Det är det arbetet som också är prioriterat i regeringen.

Vi har i dag två utredningar som underlag och som vi arbetar med i syfte att veta hur vi ska gå vidare för att skapa hög kapacitet. Det som ligger i recovery plan från EU:s sida är en del av det arbete som vi utför i regeringen utifrån det kommande beslutet om hur vi ska hantera och medfinansiera de initiativ som EU har tagit i sammanhanget.

Anf. 47 DÉSIREE LILJEVALL (s):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

EU satsar 190 miljoner kronor för att Sverige ska få bättre tillgång till IKT på landsbygden, förutsatt en 25-procentig medfinansiering av Sverige. Sammanlagt handlar det om 250 miljoner kronor.

I regeringens senaste budget fanns inga pengar avsatta för en fortsatt bredbandsutbyggnad, annat än för kanalisation. Frågan är om regeringen är mogen att ompröva beslutet och med EU:s tillskott av pengar verkligen göra allt för att Sverige ska gå i täten bland EU:s länder och erbjuda bredband åt alla. Avser ministern att arbeta för att så sker?

Anf. 48 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Det är viktigt att förtydliga för alla att Sverige ligger i täten av EU-länderna i fråga om bra kapacitet till stora delar av landet, men det förtar inte vikten av att vi når ändå längre ut och har bra kapacitet på bredband. Det är avgörande för företag och hushåll.

När det gäller det arbete som pågår gäller det svar jag gav. Med anledning av initiativet från EU pågår ett arbete i syfte att se hur vi kan hantera de tillgångar som finns i den recovery plan som hanteras i EU. Det handlar om att finna en medfinansiering för detta.

Rehabiliteringsgarantin

Anf. 49 LENNART LEVI (c):

Herr talman! Min fråga är till socialförsäkringsminister Cristina Husmark Pehrsson.

Utanförskapet mätt som helärsersättningar från ohälsö- och arbetslöshetsrelaterade system minskade mellan 2000 och 2008 men ökar nu igen kraftigt. Sätten att bromsa en sådan negativ utveckling är i huvudsak två.

Det ena är att skapa nya jobb för de många i utanförskap som både kan arbeta och vill arbeta, och det andra är att skapa en effektiv och heltäckande rehabgaranti och rehabkedja. Centerpartiet har därför tagit initiativ till en akademi för rehabilitering och företagshälsovård och för nya aktiviteter för jobbskapande.

Socialförsäkringsministern har genomfört en berömvärd effektivisering av och resursökning till rehabprocessen. Jag har följande frågor till henne.

För det första: Den medicinska och den arbetslivsinriktade rehabiliteringen har skilda huvudmän. Hur främjar ministern att åtgärderna ändå bildar en kedja?

För det andra: Rehabgarantin begränsas till två huvudområden, nämligen lättare psykisk ohälsa samt skelettproblem och muskulära tillstånd. Vad avser ministern att göra för dem med svårare ohälsotillstånd?

Anf. 50 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Det är många och viktiga frågor som Lennart Levi tar upp här. Jag vet också att Lennart Levi är engagerad, inte minst i den akademi som här nämndes. Jag har haft möjlighet att träffa representanter för akademien. Där finns mycket god kompetens som kommer att ge många nya diskussionspunkter till regeringen i frågan.

För mig handlar rehabilitering inte bara om terapi av olika slag. Det handlar om vägar tillbaka till ett arbete och till ett friskare liv. Jag var på en vårdcentral i Mellansåne i måndags där man tillsammans med patienten diskuterade en arbetsplatsförlagd sjukskrivning. Personen i fråga som var sjukskriven skulle, om det gavs tillfälle och utifrån personens möjligheter, ändå vara på arbetsplatsen.

Rehabiliteringsgaranti är viktig. Vi ska fortsätta att säkerställa rätten till rehabilitering. Vi har börjat, och vi tänker fortsätta. Satsningen på 1,6 miljarder gör nytta. Det säger landstingen också. Men en rehabiliteringskedja måste också finnas till för att få en helhet.

Anf. 51 LENNART LEVI (c):

Herr talman! Tack för svaret! Det är uppmuntrande, och jag hoppas att vi kommer att kunna genomföra det ministern beskriver. Jag har dock en följdfråga.

Hur tänker ministern främja en utbildning av berörd landstingspersonal för att öka kompetensen för en bättre och mer evidensbaserad rehabilitering? Att vilja göra väl betyder inte att man gör det, och många som arbetar med frågorna saknar den tillräckliga kompetensen.

Anf. 52 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Det är viktigt med kompetens. Om vi erbjuder en rehabiliteringsgaranti ska personer också möta personal med god kompetens.

När det gäller rehabiliteringsgarantin fick landstingen redan förra året pengar för att administrera och bygga upp denna garanti och för att starta utbildning. Nu får landstingen betalt i efterhand för utförd prestation, så att vi verkligen kan följa upp vad var och en har fått. I den pengan finns också pengar avsatta för utbildning. I denna satsning har vi också lagt in att vi ska ha en forskning inte bara på rehabilitering och god effekt utan

också på hur den tas emot och vilka effekter den får. Det är inte bara fråga om att komma till hälsa utan det ska också vara fråga om en rehabilitering som leder tillbaka till ett arbete.

Planeringen av åtgärder på infrastrukturuområdet

Anf. 53 NINA LARSSON (fp):

Herr talman! Jag vill rikta en fråga till infrastrukturminister Åsa Torstensson. Frågan gäller åtgärdsplaneringen.

Enligt de riktlinjer som före jul slogs fast i infrastrukturpropositionen ska regionerna ha ett stort och starkt inflytande på åtgärdsplaneringen. Det är bra och en mycket god princip.

I vissa områden runt om i vårt land har detta fungerat mycket väl, något som är glädjande och som de allra flesta borde ta efter. Tyvärr är det samtidigt så att det i vissa andra delar inte har fungerat lika bra.

På vilket sätt har ministern försökt hantera de olikheter som finns runt om i vårt land så att inte något område drabbas negativt på grund av att man där inte hunnit lika långt i sin samordning?

Anf. 54 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Det är mycket riktigt, Nina Larsson, att vi nu försöker knyta ihop landet på ett mycket tydligt sätt med en delaktighet från regioner och därmed också från kommuner – detta för att göra rätt prioriteringar. Trots allt krävs det tuffa prioriteringar men också att det finns en lokal och regional relation till hur näringslivet förändras och till att människors resande ser olika ut.

Jag har haft direkta sittningar med de fyra olika verken, allt i syfte att arbeta konstruktivt med att stärka den här dialogen. Jag är den första att bekräfta att det ser olika ut i landet. Men vi måste också vara medvetna om att det är ett nytt arbetssätt som nu ska planteras. Vissa delar av Sverige som är tydliga regioner har sedan tidigare den här erfarenheten.

Syftet är, menar jag, att detta ska genomföras så bra som möjligt och i alla delar av landet. Nu går de preliminära förslagen beträffande åtgärdsplanerna ut till regionerna och till de olika länen där man sedan har ansvaret – nästa led i detta förankringsarbete.

Anf. 55 NINA LARSSON (fp):

Herr talman! Ja, precis så är det. I dagarna kom trafikverken med det första preliminära utkastet till olika objektslistor. Det har naturligtvis fått stor uppmärksamhet. Många runt om i vårt land är väldigt oroade över att just deras objekt inte finns med på listorna. Som vi alla vet är behoven enormt stora trots det mycket ambitiösa tillskottet när det gäller den ekonomiska ram som regeringen lagt fast i infrastrukturpropositionen.

Nu är det ganska ont om tid. Jag undrar därför, ministern, hur även de regioner runt om i landet som kanske inte kommit så väl ut med sin samordning hinner med att påverka det första förslaget som trafikverken lagt fram – före juni; jag antar att det blir aktuellt att då lämna in förslagen.

Herr talman! Jag är den första att bekräfta att behoven är stora. Det har de varit under en lång tid. Men nu vet man att man har riktiga pengar. Man vet också vilka ramar som gäller fram till år 2021. Dock krävs det prioriteringar. Alla önskemål får inte plats; så är det.

Jag är helt övertygad om att man nu i och med det arbete som så att säga går ut i steg två – med tydliga diskussioner och relationer och med en dialog med de regionala nivåerna – träder in i de konkreta diskussionerna. Det är ju preliminära underlag som de fyra verken har lämnat ifrån sig. Allt detta syftar till att knyta ihop det hela till *en* plan, en nationell plan, våren 2010.

Detta är någonting helt nytt, och allt det här syftar till att stärka transportstråken och persontrafiken och till att hålla samman Sverige. Jag är helt övertygad om att det här arbetssättet är oerhört bra för att nå dithän. Jag kommer att följa upp att så sker så att alla regioner och delar av landet blir en mycket aktiv dialogpart.

Folkhögskolestudier för personer med funktionsnedsättning

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Lars Leijonborg. Det gäller en uppföljning av något som jag redan tidigare intresserat mig för, nämligen möjligheten för personer med funktionsnedsättning att studera på folkhögskola.

Ändringen av regleringen år 2007 innebar att en bestämmelse om samordning mellan studiemedelssystemet och sjuk- och aktivitetsersättningen infördes. Enligt bestämmelsen är det inte möjligt att under en och samma tidsperiod få både studiemedel och sjuk- och aktivitetsersättning. Detta fick oönskade konsekvenser för ett hundratal personer med funktionsnedsättning. Ministern gav då Centrala studiestödsnämnden och Sisus i uppdrag att titta på frågan. Det kunde då konstateras att frågan borde lösas inom gällande regleringar.

Därför, herr talman, blir min fråga till statsrådet: Finns det någon uppföljning av om gällande regleringar varit tillräckliga för att säkerställa möjligheten för personer med funktionsnedsättning att studera på folkhögskola?

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Rosita Runegrund för frågan och med att säga att det ihärdiga arbete som frågeställaren och några andra ledamöter av denna kammare ägnat frågan absolut har haft effekt.

Jag brukar börja med att påpeka att det gäller ett förslag från den förra regeringen som en enhällig riksdag antagit. Principen var att man inte ska kunna få två bidrag samtidigt. Det tyckte alla var rimligt. Effekterna har i stort sett blivit hanterbara.

Dock har man identifierat att en grupp gravt funktionshindrade som behöver studera på folkhögskola har en del problem. Jag har jobbat mycket med frågan, bland annat som ett resultat av att jag ständigt här i riksdagen får frågor om det här.

De myndigheter som handlägger detta menar att de folkhögskolor som har de här eleverna har anpassat sin avgiftssättning, så problemet har definitivt minskat. Men vi fortsätter att titta på frågan. Om så behövs kommer vi – flera statsråd är berörda – att ta ytterligare initiativ.

Anf. 59 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Herr talman! Jag tackar Lars Leijonborg för svaret. Jag är glad över att man håller i frågan och hoppas att det leder till bra lösningar.

Vi kristdemokrater tycker att det är viktigt med fortbildning och även att den är tillgänglig för många. Jag vet att det är också regeringens uppfattning.

Utbildningssystemet har en viktig roll när det gäller att ge alla människor, med eller utan funktionsnedsättning, möjligheter att utvecklas. Så är det i synnerhet nu när det är hög arbetslöshet och när personer med funktionsnedsättning är extra utsatta.

Därför vill jag fråga om det finns ytterligare satsningar från regeringens sida inom ministerns område – satsningar som kan komma människor med funktionsnedsättning till del.

Anf. 60 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Herr talman! Nu begränsade Rosita Runegrund frågan till just mitt ansvarsområde. Jag vill ändå svara att regeringen har en socialförsäkringsminister. Hon sitter här bredvid mig och viskar till mig att hon jobbar med frågan. Regeringen har en handikappminister, Maria Larsson, som också jobbar med frågan. Regeringen har en utbildningsminister med ansvar för folkbildningsarbetet, Jan Björklund. Regeringen har också en minister för studiestödsfrågor. Det är jag.

I vårt interna regeringsarbete har jag fått ett särskilt ansvar för frågan och har, som sagt, ägnat den stor uppmärksamhet. Vi har gjort en del via våra olika myndigheter för att det här problemet ska bli så litet som möjligt.

Mitt svar är helt enkelt att jag och mina kolleger är väl medvetna om problemet. Vi delar naturligtvis Rosita Runegrunds uppfattning att det är väldigt bra att gravt handikappade personer får möjlighet att läsa till exempel på folkhögskola. Detta är jätteviktigt. Naturligtvis ska vi inte ha system som hindrar det.

Kollektivavtalen och EU-ordförandeskapet

Anf. 61 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Min fråga riktas till EU-minister Cecilia Malmström. Som ministern väl känner till finns det i Sverige en stor oro inför de situationer som kan uppstå nu när Lavaldomen har kommit och arbetsmarknaden har öppnats för illojal konkurrens.

Hittills har regeringen inte velat ta något som helst initiativ i de här frågorna. Tvärtom har till exempel utrikesministern uttryckt sig väldigt raljerande.

Inför ett EU-nämndssammanträde säger utrikesministern: I sedvanlig ordning förväntar jag mig ett visst socialdemokratiskt tjtat om Vaxholmsmålet. För dem förefaller fackets rättigheter vara viktigare än nästan allting annat. Det finns knappast något sammanhang där de inte vill att frågan ska tas upp.

Det finns många sammanhang, där har utrikesministern helt rätt, där vi vill att frågan tas upp, bland annat naturligtvis inför och under ordförandeskapet.

Då är min fråga: Varför prioriterar inte regeringen frågor om att värna kollektivavtalen vare sig inför eller under ordförandeskapet?

Anf. 62 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Vi kan låta utrikesministern svara på det som han har sagt, men jag ska i alla fall svara på frågeställarens frågor.

Det är inte sant att regeringen inte tar den här frågan på stort allvar. Det gör vi naturligtvis. Vi tillsatte en utredning under Claes Stråth som har varit ute på remiss. Det har kommit många svar på den. Inom ramen för utredningen förekommer det mycket samtal mellan arbetsmarknadens parter. Vi håller på att sammanställa svaren från remissen. Det kommer att komma ett förslag snart.

Anledningen till att vi inte pratar om det så ofta som frågeställaren skulle vilja är att vi inte känner någon större oro. Vi är inte ett dugg oroadade för att den svenska modellen med kollektivavtal är hotad av EU. Vi är övertygade om att vi med Claes Stråths förslag och de tillägg som förhoppningsvis kommer fram under remissen med små justeringar kommer att klara både den svenska modellen och EU:s krav på det här området.

Det är inte en fråga där vi känner att det finns något hot. Tvärtom, den svenska modellen ses som ett föredöme på många håll i EU. Vi får ofta frågor om den, och jag är glad att kunna svara på frågorna. Men att den är under hot är inte en världsbild som jag delar med Patrik Björck.

Anf. 63 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Problemet är att det här har skadat legitimiteten för EU hos det svenska folket. När vi står inför ett val till EU-parlamentet är det oerhört olyckligt, eftersom vi verkligen behöver engagera svenska folket i det här valet.

Tyvärr är det inte bara utrikesministern som har uttryckt sig på ett raljerande och väldigt konstigt sätt när det gäller en berättigad oro hos folket. Även EU-ministern själv har uttryckt sig på ett raljerande sätt om oron inför den situation som har uppstått i och med Lavaldomarna.

Den enda slutsats man kan dra här är att regeringen inte tar den här oron på allvar. Då är min fråga: Är det så vi ska tolka detta? Om det inte finns några som helst problem med domarna, som EU-ministern säger, tar man alltså inte den här oron på allvar. Som sagt är utrikesministerns raljerande sätt i den här frågan någonting som hela regeringen använder sig av, bland annat EU-ministern själv.

Anf. 64 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Det är möjligt att Patrik Björck tycker att man raljerar om man inte håller med. Jag försöker svara på frågan, jag får den ganska ofta av Patrik Björcks kolleger bland annat i EU-nämnden, och jag försöker alltid svara.

Jo, vi tar den på stort allvar. Vi har diskuterat den vid många olika tillfällen i Sverige och runt omkring i Europa. Det finns olika arbetsgrupper i kommissionen där vi har tagit upp och diskuterat den, och vi har haft den här utredningen.

Men på frågan om vi ser den svenska modellen hotad är svaret nej, vi gör inte det. Vi är inte oroliga för att den svenska kollektivavtalsmodellen är hotad av Laval-mål eller av någon lagstiftning. Det leder oss till slutsatsen att vi inte vill omförhandla till exempel utstationeringsdirektivet. På frågan – den frågan ställde inte Patrik Björck, men den förekommer ofta i samband med detta – om vi kommer att lyfta fram den under ordförandeskapet är svaret åter: Nej, det kommer vi inte att göra. Även Margot Wallström, partikamrat till Patrik Björck, avråder från detta. Hon tror att det skulle vara olyckligt och inte nödvändigtvis leda till en förbättring, utan tvärtom.

Vi är naturligtvis mycket uppmärksammade på frågan, men vi känner ingen oro för att denna modell skulle vara hotad. Därför finns det ingen anledning att dra i några panik- eller larmknappar. Jag förstår att Patrik Björck vill använda det här i kampanjen, och jag ser fram emot att få diskutera det, men vi delar inte er analys.

Utbildningen i estetiska ämnen

Anf. 65 WILLEMO CARLSSON (m):

Herr talman! Frågan riktas till kulturministern.

I måndags besökte jag kulturskolan i Lessebo i Kronobergs län och fick möjlighet att delta i planeringsmöte med engagerade lärare som höll på att planera en skolkonsert där elever utifrån olika kunskapsnivåer skulle få visa upp sig. Musiklärarna där kände en osäkerhet inför framtiden, och den delar de med fler i Sverige. De gav uttryck för en oro att kommuner i kärvare tider och med begränsad ekonomi kommer att ställa barn med särskilda behov mot barn med behov av att få lära sig spela instrument.

Vilken argumentation kan ministern skicka med som ett budskap om varför kulturens uttryck i form av bild, dans, drama och musik tillgodoser ett särskilt behov för barnen?

Anf. 66 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Även jag har rest väldigt mycket i Sverige, inte minst för att besöka de många skolor som har sökt och fått pengar via Skapande skola-bidraget. Det finns förvisso oro på många håll – det ser jag också – när det gäller kommunernas ekonomi. Däremot har jag hittills inte mött farhågor om att det här kommer att gå ut över kulturen, utan snarare att allt fler kommuner ser kulturens styrka och värde inte bara för sin egen skull utan också för skolan, för regionen och för kulturarvet.

Nu har 55 miljoner gått via Skapande skola, och ytterligare 55 miljoner kommer att gå ut år två.

Jag delar inte den oro som Willemo Carlsson möjligen har mött, och jag hoppas att jag inte kommer att behöva göra det.

Prot. 2008/09:105

23 april

Frågestund

Anf. 67 WILLEMO CARLSSON (m):

Herr talman! Då tackar jag för svaret och lovar att föra det vidare till bland annat kulturskolan i Lessebo.

Sjukförsäkringssystemet

Anf. 68 SIW WITTGREN-AHL (s):

Herr talman! Denna regering gick till val på att man skulle skapa mer jobb och göra folk mindre beroende av bidrag. Den internationella krisen har gjort att regeringen säger att det beror bara på den. Därför har jag en fråga till socialförsäkringsministern som inte kommer utifrån utan som kommer från regeringen själv.

Som ett led i detta förändrade vi socialförsäkringssystemet. Vi gjorde ett systemskifte där vi införde en ettårsregel i sjukförsäkringen. Vi införde en rehabiliteringskedja med tidsramar för hur länge man får vara sjuk och när man ska omplaceras. Vi tog också bort den sociala statusen. Om man är gift eller vilken utbildning man har gäller inte vid sjukskrivningar om man ska omplaceras. Man kan få flytta från Göteborg till Norrland om man ska få ett jobb. Om man råkar vara sjuk eller har ont i ryggen och det skulle finnas ett jobb där ska inte Försäkringskassan, enligt regeringen, ta hänsyn till den sociala status man har.

Då undrar jag om regeringen och Cristina Husmark Pehrsson är nöjd med den här reformen.

Anf. 69 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! När Siw Wittgren-Ahls parti satt vid makten fanns det en sjukförsäkring som ett av de sju stegen under det första året som Försäkringskassan skulle arbeta med, steg nummer fem, och man skulle prövas mot hela arbetsmarknaden oavsett geografi och var man bodde. Det finns att läsa i de riktlinjer som Försäkringskassan då hade att arbeta med. Detta kunde, eftersom det inte var tidssatt, innebära att man prövades mot hela arbetsmarknaden redan efter tre veckor.

Jag och regeringen tyckte att det var alldeles för tidigt. Vi ville i stället ge människor en möjlighet att få rehabilitering, som inte alls fanns på det sättet då. Vi ville inrätta en aktiv företagshälsovård, ge stöd och hjälp och inte glömma bort människor. Därför gav vi i stället den här passusen om redan efter ett halvår. Det är stor skillnad för människor att prövas mot hela arbetsmarknaden efter ett halvår eller att göra det efter tre veckor.

Det är självklart att det måste vara mycket bättre att få en hjälp till Arbetsförmedlingen om man har en arbetsförmåga eller kan utveckla en arbetsförmåga i stället för att tvingas vara kvar i sjukförsäkringen.

Anf. 70 SIW WITTGREN-AHL (s):

Herr talman! Min fråga till ministern var om hon var nöjd med detta reformarbete, och det verkar så. Då vill jag bara fråga följande.

Det är i dag väldigt många personer som efter ett år måste pröva sin rätt till sjukförsäkring därför att de är väldigt sjuka. Vi kan läsa i de flesta tidningar i Sverige i dag att om man till exempel inte står i kö till donation av ett organ får man inte förlängd sjukpenning. Det gör man inte därför att man är så sjuk att man inte kan byta organ. Det har stått i flera tidningar. Man kan ha cancertumörer och så. När man är väldigt sjuk – man kanske har varit det i regeringen – är man inte så bra på att överklaga Försäkringskassans beslut.

På vilket sätt ska nu regeringen säkerställa att folk inte ramlar mellan stolarna?

Anf. 71 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag kan återigen påminna Siw Wittgren-Ahl om att det tidigare var så att efter ett år skulle alla som var sjukskrivna, vare sig man ville det eller inte, prövas mot förtidspension. 140 personer om dagen förtidspensionerades. Och i er egen utredning som ni tillsatte står det att det många gånger var arbetsmarknadspolitiska åtgärder, att sjukförsäkringen tilläts bli en parkeringsplats för sådant som den inte var menad för.

I stället för att människor ska bli förtidspensionerade och inte komma tillbaka efter ett år förlängde vi sjukskrivningen med aktiva insatser med rehabilitering i ytterligare ett och ett halvt år, och utan tidsbegränsning om man bland annat har en svår sjukdom, typ tumörsjukdom.

Finansieringen av kärnkraftverk i Bulgarien

Anf. 72 PETER RÅDBERG (mp):

Herr talman! Jag har en fråga till Lars Leijonborg. Bulgarien planerar att starta ett kärnkraftverk. Kommissionen har redan yttrat sig positivt om projektet, vilket ger möjlighet för Bulgarien att söka stöd från Euratom och Europeiska investeringsbanken. Problemet är att Bulgarien har kontrakterat ett ryskt bolag, ägt till 84 procent av Gazprom, för att bygga anläggningen med en ny, oprövad och osäker teknik. Det blir i så fall första gången som en rysk teknik används för ny kärnkraft i EU.

Projektet har också kantats av anklagelser om korruption och otillbörliga påtryckningar, inte minst från rysk sida. Nyligen mördades chefen för ett bolag i kärnkraftsbranschen på öppen gata i huvudstaden under maffialiknande omständigheter. Kombinationen kärnkraft, korruption, kriminalitet borde vara en tankeställare för oss alla.

Min fråga till statsrådet utifrån vad jag har nämnt är: Vad är statsrådets åsikt om en finansiering med EU-pengar till det här projektet?

Anf. 73 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Herr talman! Jag har väl inte någon alldeles precis uppfattning om detta. Jag har inte hört talas om frågan tidigare, och om jag förstår saken rätt är det kommissionen som i första hand bedömer EU:s involvering i

detta. Men ska jag svara från allmänna utgångspunkter tycker jag att kärnkraftsdrift måste vara förenad med extremt höga säkerhetskrav.

Jag är ju anhängare av att vi ska utnyttja kärntekniken för energiproduktion, men en självklar förutsättning för mig är att det är under mycket, mycket stor säkerhet. I de fall omständigheterna runt omkring talar för att den säkerheten inte kan upprätthållas ska man naturligtvis vara väldigt återhållsam. Jag kan förstå att det i det fall som här beskrivs finns sådana frågetecken. Jag kan bara uppmana alla som har att hantera denna fråga att ge säkerhetsfrågan högsta tänkbara prioritet.

Anf. 74 PETER RÅDBERG (mp):

Herr talman! Det var glädjande att höra från Lars Leijonborg, men det här är fakta i det här fallet. Det ryska företaget producerar med mycket osäker kärnkraftsteknik.

Vad kommer då statsrådet att göra? Den svenska åsikten väger ju väldigt tungt om man ska få bidrag eller inte. Sverige kan inte sitta tyst i ett sådant läge, så jag hoppas att statsrådet och regeringen kommer att agera i den här frågan.

Anf. 75 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Herr talman! Vad gäller EU:s inblandning i detta är det, såvitt jag förstår, kommissionen som är beslutsfattare, och de fattar sitt beslut enligt vissa kriterier. På det sättet kommer Sverige inte att vara direkt inblandat i själva beslutsfattandet.

Jag är inte bekant i detalj med kriterierna, men jag förutsätter att det i kriterierna finns mycket höga säkerhetskrav. Skulle det finnas grund för den oro som Peter Rådberg har gett uttryck för här förutsätter jag att kommissionen inte är redo att stödja projektet. Men, som sagt, Sverige är inte direkt inblandat i den beslutsprocessen.

Yttrandefriheten på Internet

Anf. 76 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag har en fråga till kulturministern. Jag ställer frågan därför att jag har besök av Skövdeelever som sitter på läktaren i dag. När vi har gått runt och pratat om demokrati och tittat i Riksdagshuset har de ställt frågan till mig om hur man ska hantera yttrandefriheten på nätet i framtiden kontra den personliga integriteten. Ungdomar lever ju genom nätet många timmar av dygnet. De vill veta hur det egentligen blir framöver, hur de ska kunna ta del av all spännande kultur som finns på nätet kontra de olagligheter som finns och kontra att artister och kulturarbetare ska få betalt för vad de gör.

Vad tänker kulturministern göra för att gå i rätt riktning och för att alla ska bli nöjda?

Anf. 77 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Tack för frågan! Välkomna eleverna från Skövde!

Jag vet att det här är en fråga som engagerar väldigt många. Det är också någonting som riksdagen nyligen har fattat beslut om via Ipredlagen. Eftersom Monica Green nu också tog upp villkoren för kulturskap-

arna, att de ska få betalt för sitt arbete, välkomnar jag naturligtvis den lagen. Jag välkomnar också den dom mot Pirate Bay som nyligen föll, därför att ska vi också i framtiden få ett rikt kulturliv är det väldigt viktigt att kulturskaparna får betalt för sitt arbete.

Sedan finns det annat kring Internet, inte minst att det är någonting som är allas vardag. Det är inget nytt medium, det är det medium som man använder sig av. Och här finns väldigt mycket att göra för att underlätta att det finns lagliga alternativ, att de är lättillgängliga. Men jag vidhåller fortfarande min uppfattning att det är väldigt viktigt att man som filmproducent, som dataspelsutvecklare, som författare, som kompositör får betalt för sitt skapande.

Anf. 78 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Skövdeeleverna är väldigt nyfikna på hur den personliga integriteten ska skyddas framöver, hur man ska lösa de här frågorna och hur det faktiskt ska bli enklare. Det finns väldigt många ungdomar, som jag sade tidigare, som lever genom nätet och tar till sig mycket information och kultur, men också som vill göra rätt för sig och vill att kulturarbetare ska få betalt. Men det är väldigt snårigt just nu, och det är mycket som är motsägelsefullt. Det borde vara enklare.

Jag skulle önska att kulturministern tog steg i en riktning som gör att det blir enklare framöver och att ungdomar kan fortsätta leva som de gör utan att vara olagliga.

Anf. 79 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Precis som jag sade i mitt tidigare svar är information en viktig del i detta, men också förståelsen för att man ska få betalt för sitt arbete.

Från Kulturdepartementets sida pågår en utredning som kommer med sitt förslag i slutet på maj av Marianne Eliason och som handlar om ungdomars användning och agerande på Internet. Den behandlar såväl de frågor som Monica Green tar upp som frågor om hur man skyddar barn på nätet, för det är ju inte okänt att det finns många barn som både blir kränkta och blir uppvaktade på ett sätt som de inte önskar.

Det här är en fråga som flera ministrar är aktiva i, såväl justitieministern som socialministern och flera andra, så det är inte någon fråga som vi släpper, och jag är mycket aktiv i den själv.

Spelreglerna för näringslivet

Anf. 80 PER ÅSLING (c):

Herr talman! Jag tackar för ordet. Jag vill vända mig till statsrådet Cecilia Malmström.

Sverige är en liten, öppen, exportberoende ekonomi. Vi är därvidlag också starkt beroende av svenska industriföretag. Vi är därmed väldigt engagerade i att skapa bra förutsättningar för det svenska näringslivet på hemmaplan. Men skillnaden i nationella politiska beslut kan skapa onödiga konkurrensnackdelar med sämre tillväxt, flytt av industriell verksamhet mellan länder och avsaknad av långsiktighet i investeringsbeslut som följd.

Jag kan konstatera att det inom EU-samarbetet läggs stor vikt vid en harmonisering inom olika politikområden för att skapa likartade spelregler.

Min fråga till statsrådet Cecilia Malmström är: Vilka möjligheter ser statsrådet att införa konsoliderade bolagsskattbaser inom EU-samarbetet?

Prot. 2008/09:105
23 april

Frågestund

Anf. 81 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Tack för frågan! Den spänner över en vid räckvid av områden, och det sker ett mycket intensivt arbete där.

Just i den här frågan är möjligheterna till omedelbar framgång en smula begränsade, om jag uttrycker mig försiktigt. Men det har under hela hösten och våren varit ett mycket intensivt arbete inriktat på att synkronisera de åtgärder som de olika länderna ska vidta för att främja konkurrenskraften, komma till rätta med arbetslösheten, stärka det europeiska näringslivet och förbättra villkoren på den inre marknaden och att inte det arbetet motverkas inom de olika länderna. EU har också tagit ett antal initiativ centralt. Med tanke på att den ekonomiska krisen kommer att fortsätta en tid finns det säkert anledning att återkomma till dessa frågor.

Anf. 82 PER ÅSLING (c):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag vet att det görs mycket inom EU-samarbetet för att harmonisera spelreglerna. Det är angeläget för hela unionen. Min uppfattning är att det vore önskvärt att Sverige satte på sig ledartröjan när det gäller att jobba med skatteområdet med utgångspunkt i att skattebaserna på bolagsskatteområdet i de olika nationerna ska harmoniseras och att vi försöker skapa konsoliderade bolagsskattbaser för att på så sätt skapa likartade och bra villkor för näringslivet inom Europeiska unionen.

Anf. 83 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Man har närmat sig. Genom den naturliga integrationen sker ett närmande. Men alla frågor som rör skatt är av naturliga skäl känsliga inom EU. Inte minst nu på Irland där man diskuterar Lissabonfördraget. En av de känsligaste frågorna handlar om skattefrågor – unionens kompetens kontra medlemsländernas kompetens. Därför går det trögt att komma fram på detta område. Man har dock enats om vissa saker. Bland annat diskuteras frågan om skatteparadis. Vissa frågor går det att komma framåt i, andra är mycket svåra. Det är frågeställaren också medveten om. Det finns dock med i diskussionerna, och det finns säkert anledning att återkomma till det.

Telekompaketet

Anf. 84 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Min fråga går till Åsa Torstensson och rör telekompaketet och det tillägg 138 som Max Andersson tidigare ställde frågor om. Jag tyckte inte att Max Andersson fick något tydligt svar.

Man kan undra retoriskt varför regeringen inte vill stödja och trygga enskilda medborgares rättighet till Internet, för det är så man kan tolka det. Socialdemokratiska EU-parlamentariker har tillsammans med centerpartister, moderater, vänsterpartister och miljöpartister slagits för ett tillägg som uttrycks så här: Parlamentet har föreslagit att inga begränsningar i fundamentala rättigheter får göras utan föregående beslut av en rättsligt kompetent myndighet.

Det kommenterar en svensk tjänsteman så här: Ingen i rådet förstår varför det skulle vara en god idé.

Delar inte Åsa Torstensson våra svenska parlamentarikers uppfattning att det är en god idé? Står hon bakom den tjänsteman som tycker att det inte är en god idé att driva dessa frågor?

Anf. 85 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Till frågeställaren Eva-Lena Jansson vill jag säga att jag mycket tydligt förklarade för Max Andersson hur regeringen och jag har hanterat telekompaketet. Jag har förklarat att det i telekompaketet inte finns något som i text berör Internetoperatörernas möjlighet att stänga av Internetanvändarna. Det är därför regeringen inte tycker att vi ska lägga in ett ytterligare förslag i ett telekompaket som inte berör denna del. Paketet berör konkurrensmöjligheter, utökad stärkt konkurrens för IT-sektorn. Det är mycket bra för konsumenten. Det berör förstärkningar för konsumenten.

Även om jag ställer mig bakom andemeningen hör det inte hemma i telekompaketet. Det vore bra om vi hade respekt för att det utifrån ett svenskt perspektiv också handlar om att kunna hantera tillägg i ett telekompaket som i nästa led måste hanteras i svensk lagstiftning.

Anf. 86 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Man kan fundera på hur vi tolkar verkligheten. "Internet kommer att bli som kabel-tv och bara ge åtkomst till de sidor du betalar för, menar kritikerna. Fri tillgång till webben är ingen mänsklig rättighet, hävdar förespråkarna." Då blir man fundersam. Det parlamentarikerna har sagt är att det ska krävas beslut av rättsligt kompetent myndighet. Då säger svenska experter att det inte är någon nytta med det. Jag tolkar det som att det är den linjen statsrådet och därmed svenska regeringen kommer att driva mot parlamentarikerna från Sverige, inklusive statsrådets partikamrat. Man kommer inte att anta det tillägg som vi tycker är viktigt.

Anf. 87 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag tycker precis som Eva-Lena Jansson att man ska hålla sig till verkligheten. Och det är den som jag försöker att beskriva. Jag förstår att det i dagsläget finns högljudda intressenter som vill peka på och införa saker i telekompaketet som inte finns där. Jag förklarar återigen: Det finns inget i telekompaketet som berör möjligheten att stänga av Internetanvändarna – därav regeringens synpunkt att vi inte bör införa något som i nästa led kan komplicera den svenska lagstiftningen. Det är verkligheten.

Jag ställer mig dock helt bakom andemeningen i de tillägg som man hanterar i Europaparlamentet. Det var det jag också svarade den tidigare

frågeställaren. Ja, jag och Sveriges regering kommer att göra allt för att vi ska knyta ihop en överenskommelse om telekompaketet, för jag tror att lagstiftningen blir bättre om vi klarar av det under det tjeckiska ordförandeskapet under innevarande halvår när vi har möjlighet att förhandla om det.

Prot. 2008/09:105

23 april

Frågestund

Ett system för EU-patent

Anf. 88 MARIE WEIBULL KORNIAS (m):

Herr talman! Jag ställer min fråga till EU-minister Cecilia Malmström. Sverige har varit pådrivande i den komplexa och svårlösta frågan om att få till stånd ett enhetligt system för EU-patent. Företag skulle på så sätt, genom en enda ansökan på ett språk, kunna få ett heltäckande skydd inom unionen. Det skulle minska kostnaderna för små och medelstora företag vid översättningar, rättsprocesser och så vidare. Det skulle göra det enklare, billigare och mer rättssäkert.

Därför undrar jag om frågan om att få till stånd ett gemenskapspatent kommer att vara en prioriterad fråga under svenskt ordförandeskap och om EU-ministern kommer att driva denna fråga.

Anf. 89 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Det är precis som Marie Weibull Kornias säger en otroligt viktig fråga. Jag får den ofta när jag träffar företagare, naturligtvis i Sverige men även runt om i Europa. Den ekonomiska krisen har accentuerat behovet av att ha ett enkelt, billigt, förutsägbart och rättssäkert system.

Vi jobbar hårt med detta. Det har varit en surdeg under många år. Det har varit svårt att komma fram, bland annat på grund av språkfrågan. Vi vill göra det enkelt; det ska vara så få språk som möjligt. Det är några länder som inte har kunnat acceptera detta.

Det finns två vägar framåt. Antingen gör man ett gemenskapspatent – den frågan har hittills varit blockerad av språkfrågan – eller så inför man en gemensam patentdomstol. Vi håller på att undersöka om det är förenligt med EU:s lagstiftning. Den frågan ska ställas av det tjeckiska ordförandeskapet. Vi tror kanske inte att tjeckerna kommer att lösa frågan under sitt ordförandeskap, men vi är beredda att med all kraft och energi ta oss an den under vårt ordförandeskap.

Anf. 90 MARIE WEIBULL KORNIAS (m):

Herr talman! Jag tackar EU-ministern för svaret. Frågan om gemenskapspatentet har dragits i långbänk i årtal. Det är mycket politik och framförallt nationell prestige som har kommit att styra. Patent är en avgörande fråga för att stärka företagens innovations- och konkurrenskraft. Menar vi allvar med att vi vill underlätta för små och medelstora företag i Europa måste det bli mindre krångligt att säkra företagens IP-rättigheter.

Är statsrådets bedömning att frågan om en enhetlig europeisk domstol kan finna sin lösning inom överskådlig tid?

Anf. 91 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Frågeställaren och jag är helt överens om behovet av detta. Jag kan bara beklaga att det har tagit så lång tid. Det är i många, många år som detta har diskuterats. Det har varit blockerat, inte minst av språkfrågan, och det går mycket nationell prestige i det. Bara den senaste veckan har jag haft möjlighet att diskutera detta i flera huvudstäder med kolleger. Jag vet att statsrådet Ewa Björling också är mycket engagerad i frågan.

Vi har sett vissa tendenser till att det kanske kan finnas en lösning, inte precis runt hörnet men ändå inom den närmaste tiden. Tjeckerna har arbetat med det, men deras möjlighet har på grund av den inrikespolitiska situationen blivit något försvårad – för att uttrycka sig försiktigt.

Det är just det vi ska ta ställning till, om det är möjligt att genom en konvention skapa en patentdomstol och om det är förenligt med EU:s lagstiftning. Det måste förstas undersökas om den vägen kan vara ett sätt att äntligen göra ett genombrott i frågan.

Jag försäkrar Marie Weibull Kornias att vi gör vårt yttersta för att förhoppningsvis kunna lösa frågan, eller åtminstone föra den avsevärt framåt under det svenska ordförandeskapet.

Anf. 92 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Det får bli dagens sista fråga. Jag tackar de medverkande statsråden och frågeställarna för frågor och svar i dag.

9 § (forts. från 7 §) Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden (forts. UU14)

Anf. 93 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Herr talman! Vi fortsätter nu debatten om regeringens skrivelse om strategisk exportkontroll 2008, krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden. Jag repeterar det så att alla som lyssnar vet vad vi talar om. Därtill beskrivs i denna skrivelse det samarbete som pågår inom EU och andra internationella forum om frågor som rör strategisk exportkontroll av såväl krigsmateriel som produkter med dubbla användningsområden.

Som bekant har regeringen sedan mitten av 80-talet genom en årlig skrivelse till riksdagen redogjort för den svenska exportkontrollen. Syftet har hela tiden varit att bidra med ökad transparens samt att ge underlag för en bredare diskussion om frågor som är relaterade till icke-spridning och exportkontroll. I många andra länder finns inte alls denna möjlighet. Det är beklagansvärt. Där kan man på sin höjd i efterhand få information från parlamentariskt håll. I Sverige har vi en mycket bra rutin på det här området.

Herr talman! Som försvarspolitiker anser jag att diskussionen om försvarsmateriel ofta är osaklig och infekterad. Man måste förstå och sätta sig in i att inte all export handlar om vapen till icke-demokratiska länder. Läser man skrivelsen med alla tabeller och all redogörelse ser man att ökningen under 2008 till stor del består av export till Danmark och Nederländerna av stridsfordon 90. Det är en bandvagn som används bland

annat i Afghanistan. Andra delar består av följdleveranser och det vi kallar övrig krigsmateriel. Jag kan konstatera att vi borde ha en bättre benämning på dessa produkter.

Herr talman! Kan det vara moraliskt fel att vilja försvara sig mot yttre hot? Faktum är att det är en av statens grunduppgifter. Ibland måste vapen köpas från andra länder om det egna landet inte har någon produktion. Således existerar en naturlig marknad för försvarsmateriel som kan försvaras moraliskt, men det handlar inte om vilka varor som helst. Därför är det av yttersta vikt att export och import omges med regler och kontroll. Det borgar också för trygghet, som vi kristdemokrater brukar säga. Sker handeln med vapen på ett orätt eller olagligt sätt kan det få katastrofala konsekvenser.

Svensk försvarsindustri är en viktig del av svenskt näringsliv, men vi kristdemokrater förväntar oss att affärer med försvarsmateriel alltid följer de regler som redan är fastställda i svensk och internationell lag. De brister som kan finnas i nuvarande lagstiftning bör och ska behandlas i samband med regeringens hantering av Krututredningen – det har vi hört här tidigare.

Herr talman! Som framgår i denna regerings skrivelse är kontroll vid export av krigsmateriel samt övrig krigsmateriel nödvändig för att säkerställa att de produkter som förs ut ur Sverige går till för oss acceptabla mottagarländer. Krigsmateriel får endast exporteras om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik. Det är av central betydelse att de svenska riktlinjerna för vapenexport följs, liksom kriterierna i EU:s gemensamma ståndpunkter om vapenexport. Där har man fastställt gemensamma riktlinjer för kontroll av export av militära produkter och teknik.

WPDU – working party on dual-use goods – har haft en omfattande verksamhet under 2008. De har tagit fram en användarguide för slutanvändarintyg och skapat en databas för medlemsländernas notifieringar av avslag på ansökningar om exporttillstånd och en samordning mellan medlemsländerna vad gäller hanteringen av kontroll av produkter med dubbla användningsområden utanför kontrollistor.

Herr talman! I Sverige har vi Inspektionen för strategiska produkter, ISP. Det är en egen myndighet som regeringen har tillsatt. De har till sitt förfogande ett rådgivande organ, Exportkontrollrådet, som är ett parlamentariskt sammansatt råd. Visionen för ISP är en ansvarsfull kontroll av strategiska produkter – vårt bidrag till en säkrare värld.

ISP har som uppdrag att hantera svensk exportkontroll. Det kan ske på ett effektivt och ansvarsfullt sätt. Samtidigt ska exportkontrollen hindra att massförstörelsevapen sprids och att svenskproducerad försvarsmateriel hamnar i orätta händer.

Vi kristdemokrater vill också exportera den modell för exportkontroll som ISP har arbetat fram. Den skulle behövas i många andra länder för trygghetens skull.

Med det yrkar jag bifall till förslagen i betänkandet.

Anf. 94 HANS LINDE (v) replik:

Herr talman! Först en kommentar till Else-Marie Lindgrens anförande. I sitt anförande hävdade hon att Danmark och Nederländerna är de

Prot. 2008/09:105
23 april

Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

största köparna av svensk krigsmateriel under 2008. Läser man skrivelsen noggrant ser man att den största köparen inte är något av de länderna, utan Sydafrika. Det är visserligen en väl fungerande demokrati, men ett land med enorma utvecklingsutmaningar.

På topplistan över de största köparna av svenska vapen år 2008 hittar vi länder som Singapore – en oerhört auktoritär diktatur. Vi hittar också Pakistan. De har båda enorma utvecklingsutmaningar framför sig och de begår omfattande kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Vi hittar USA – ett land som vi vet har begått grova brott mot de mänskliga rättigheterna på en rad platser runt om i världen under de senaste åren.

Jag tycker att det behövs korrekta uppgifter här för dem som eventuellt lyssnar på denna debatt.

Jag ställde två frågor i ett tidigare replikskifte före frågestunden utan att få några tillfredsställande svar från majoriteten. Majoriteten har trots allt haft en timme på sig för att kontrollera dessa uppgifter. Jag ställer därför frågorna igen med visst hopp om att Else-Marie Lindgren ska kunna ge ett bättre svar än tidigare talare.

Min första fråga är: Var är ansvarigt statsråd? Är det inte hög tid att handelsminister Ewa Björling som ansvarig för svensk vapenexport faktiskt visar sig i kammaren när vi diskuterar dessa frågor?

Min andra fråga är: När kommer den lagstiftning som nu bereds inom Regeringskansliet om vapenexporten?

Anf. 95 ELSE-MARIE LINDGREN (kd) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågorna. När det gäller export av krigsmateriel finns det faktiskt övrig krigsmateriel. I sitt första inlägg talade Hans Linde om vapen. Det är långt ifrån allt som är rena vapen som vi exporterar, utan det är övrig krigsmateriel. Det kan vara följdleveranser. Många av de produkter som vi exporterar har också en dubbel användning. Det känner Hans Linde säkert till. När vi talar om export till Pakistan som han tar upp handlar det om ett övervakningssystem som man vill ha för att kunna försvara sina gränser helt enkelt mot narkotika och mot annat. Pakistan vill förhindra att detta kommer in i landet. Många kanske framhåller att det är en militär produkt, men jag menar att den också har en civil bakgrund – övervakningssystemet Erie Eye som jag tror att Hans Linde tog upp.

Jag tycker generellt att statsråden ska vara här på plats. Det håller jag med Hans Linde om. Det är inte fel om de sätter sig in i dessa frågor och också kan svara på dem. Det är bra. Sedan vet vi att våra statsråd är väldigt upptagna. Även under den förra regeringens tid var det sällan som vi hade något statsråd här. Det är ingen unik företeelse bara för att det nu är en borgerlig regering. Men, som sagt, jag ser gärna att statsråden är på plats i kammaren.

Jag tog också upp Krut, Krigsmaterielutredningen, eftersom jag antar att det är den som Hans Linde efterlyser. Jag anser också att vi behöver få en utveckling av Krut. Jag ser också fram emot att den utredningen kommer på plats, och jag ska också försöka medverka till det.

Anf. 96 HANS LINDE (v) replik:

Herr talman! Det är uppenbart att vår handelsminister Ewa Björling är väldigt upptagen. Frågan är väl med vad, för inte har det hänt mycket

från handelsministern när det gäller vapenexport och dessa frågor. Vi har nu väntat i snart tre år på att det ska komma ett förslag från den borgerliga majoriteten om en ny lagstiftning som reglerar den svenska vapenexporten.

Nu får jag svaret från Else-Marie Lindgren att hon ska kämpa för att det kommer till stånd en ny lagstiftning. Det inger ett visst hopp. Men trots allt tycker jag att det är rimligt att vi får besked. När kommer denna lagstiftning? Någonstans måste man ändå ha ett förberedelsearbete. Kan Else-Marie Lindgren ge besked i dag? Kommer den nya lagstiftningen på riksdagens bord före valet? Det borde i alla fall vara en rimlig fråga att ställa. Då har ni haft fyra år på er.

Jag vill också ställa en annan fråga, nämligen om vapenexporten till utvecklingsländer. Vi har tidigare talat om både Sydafrika och Pakistan i den här debatten. Jag vet att Kristdemokraterna är ett av de partier som ibland tillsammans med Vänsterpartiet i denna kammare lyfter fram frågor om bistånd och behovet av att minska klyftorna i världen.

I det betänkande som Kristdemokraterna har ställt sig bakom – jag tror att Else-Marie Lindgren yrkade bifall till förslaget i betänkandet – skriver man att det övergripande målet för Sveriges politik för global utveckling, att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling, gäller för samtliga politikområden – underförstått: det gäller också för vapenexporten. Det är ju frågan.

I dag ser vi att vart fjärde svenskt vapen som exporteras går till utvecklingsländer. Bland de fattigaste utvecklingsländerna är Sverige den åttonde största exportören. På listorna över länder som köper svenska vapen finner vi Pakistan, Indien, Namibia, Sydafrika, Chile, Tanzania, Turkiet och Brasilien. Alla dessa länder har fått eller får svenskt bistånd. Om man tittar på den svenska vapenexporten i dag är frågan: Anser Else-Marie Lindgren att detta bidrar till en rättvis och hållbar global utveckling på det sätt som man beskriver det i betänkandet?

Anf. 97 ELSE-MARIE LINDGREN (kd) replik:

Herr talman! Jag kan inte svara exakt vilken dag och vilken tid på dagen som Krigsmaterielutredningen läggs fram. Det förstår Hans Linde mycket väl. Jag har faktiskt medgivit att jag tänker ställa frågan till handelsministern och även till försvarsministern eftersom detta berör ett sammanhang. Jag tar på mig att ställa frågan när den kan komma eller om vi kan arbeta vidare med det.

Det skulle vara intressant om kanske till och med Socialdemokraterna kunde vara med i den arbetsgrupp som Kerstin Lundgren föreslog. Det skulle vara intressant.

Vapenexport har pågått i princip under så lång tid som vi har haft en försvarsindustri i Sverige, även om den har varit av mindre omfattning. Jag tror att det är klokt att vi, som jag sade i mitt anförande, också kan skydda våra länder mot yttre hot. Det är en naturlig följd att man då använder sig av vapen.

Jag håller fullständigt med om att det ska vara restriktioner och att vi inte ska exportera vapen till vissa länder. Det har vi. Jag tycker att Sverige har ett väldigt bra regelverk redan i dag genom den myndighet som vi har. Vi har också en parlamentariskt tillsatt grupp som stoppar en hel

Prot. 2008/09:105
23 april

Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

del export, det kan jag lova Hans Linde eftersom jag sitter med i den gruppen.

Det finns alltså ett bra regelverk och ett bra skyddsnät. Därför känner jag mig trygg med detta.

Jag noterar att Vänsterpartiet, för första gången tror jag, i sin motion i försvarsutskottet värnar om den svenska försvarsindustrin. Det tycker jag låter bra. Ska vi ha kvar den måste vi också kunna exportera en viss del.

Anf. 98 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Herr talman! Mycket har redan sagts i debatten, och som sent anmäld talare har jag bara fyra minuter till mitt förfogande.

Såväl vapenexport som vapenimport har väldigt många dimensioner både politiskt och ideologiskt men kanske framför allt etiskt.

Låt mig då som liberal och folkpartist lägga fast tre principer.

För det första: Som liberaler är vi inte pacifister.

För det andra: Som liberaler är vi inte emot vapenexport i sig då vi tycker att demokratiska länder ska få försvara sig själva med vapen. Precis som polisen har vapen för att skydda oss vid brott behöver världens demokratier gemensamt och i nära samarbete kunna stå upp mot demokratins fiender.

För det tredje: Jag tror att vi alla måste vara medvetna om att man ibland måste försvara det fria ordet, rösträtten, demokratin, kvinnors rättigheter och till syvende och sist det mänskliga livet med vapenmakt.

Men vapenexport och vapenimport är ingalunda okomplicerade fenomen. De ideologiska skiljelinjerna går inte heller alltid via den traditionella höger- eller vänsterskalan, vilket både motioner och reservationer har visat under årens lopp.

Jag hyser stor respekt för många av inslagen i två av oppositionspartiernas reservationer. Uppenbarligen har jag själv ännu inte lyckats få med mig alliansregeringen på att införa ett demokratikriterium i svensk vapenexport, ett krav som framför allt Folkpartiet och Miljöpartiet har drivit tillsammans bland annat i Krut, Krigsmaterialutredningen, där vi reserverade oss tillsammans. Samtidigt noterar jag att Socialdemokraterna inte har anslutit sig till någon av sina rödgröna partners reservationer. Vi får väl bägge på våra kamrars försöka övertyga våra koalitionskamrater om att det behövs ett demokratikriterium i svensk vapenexport.

Uppenbarligen återstår det väldigt mycket opinionsbildning på denna front för att Sverige ska upphöra med sin vapenexport till just diktatorländer.

För nästan precis ett år sedan, den 14 maj 2008, diskuterade vi förra gången svensk vapenexport. Då stod följande i utrikesutskottets betänkande: "Utskottet anser att sannolikheten är liten för att tillstånd ska beviljas för krigsmaterielexport till diktaturer." Samtidigt vet vi att framför allt tre länder som Sverige säljer vapen till begår allvarliga brott mot de grundläggande mänskliga fri- och rättigheterna. Dessa länder köper vapen av Sverige.

Jag talar om Saudiarabien, som givit könsapartheid ett ansikte. Det är ett av världens värsta länder när det gäller brist på frihet, ett land där kvinnor varken får rösta eller köra bil. Jag talar om Pakistan, där landets regering sålt ut kvinnors rättigheter till talibanerna exempelvis i Swatdalen. Talibanerna har fått införa avancerade kvinnofientliga sharialagar

och stänga flickskolor. Jag talar om Förenade Arabemiraten, där grundläggande mänskliga fri- och rättigheter lyser med sin frånvaro. Till dessa länder bör Sverige fasa ut sin vapenexport.

Herr talman! Det återstår mycket att göra på denna front, men jag tycker ändå att vi ska avsluta med någonting positivt. Den nya amerikanska administrationen med Barack Obama som president och Hillary Clinton som utrikesminister har redan inlett samtal med sina ryska kolleger. Hillary Clinton gjorde ett av sina första besök där och diskuterade hur man tillsammans ska kunna jobba med nedrustningen. Det var ett positivt inslag.

Anf. 99 HANS LINDE (v) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att berömma Birgitta Ohlsson för att hon fortfarande är kvar i kammaren, som en av endast två representanter för den samlade majoriteten. Personligen tycker jag att det här är en av de absolut viktigaste debatterna vi har i kammaren, och det är beklämmande att så få ledamöter, till och med från vårt eget utskott, bemödar sig att komma till kammaren när vi diskuterar dessa frågor.

Det handlar om Sveriges trovärdighet i världen. Hur ska vi kunna prata om demokrati när vi samtidigt exporterar vapen till diktaturer? Hur ska vi kunna prata om nedrustning samtidigt som vi slår nya exportrekord? Hur ska vi kunna prata om mänskliga rättigheter samtidigt som vi beväpnar regimer som grovt kränker de mänskliga rättigheterna?

Det här är tredje gången sedan valet 2006 som vi debatterar vapenexporten. Vi kan därför konstatera att Folkpartiet haft ganska god tid på sig att komma med input, med förslag på förändringar och försök att påverka svensk vapenexport, utveckling och lagstiftning. Om vi tittar på utfallet av vapenexporten från Sverige 2008 och läser den skrivelse som regeringen kommit med, som jag tror att Birgitta Ohlsson är väl insatt i, kan vi se att vi exempelvis till Singapore exporterade vapen för 601 miljoner kronor. Till Pakistan exporterade vi för 846 miljoner kronor, till Saudiarabien för 27 miljoner till Förenade Arabemiraten för 47,8 miljoner, till Kazakstan för 0,5 miljoner och så vidare. Listan på diktaturer som vi exporterar vapen till och beväpnar är lång, alltså länder som grovt kränker de mänskliga rättigheterna.

Jag måste fråga Birgitta Ohlsson efter att hon i tre år suttit i majoritet i utrikesutskottet: Var finns dina avtryck i svensk vapenexportpolitik?

Anf. 100 BIRGITTA OHLSSON (fp) replik:

Herr talman! Jag kan börja med att berätta om ett avtryck som jag personligen är ganska stolt över, nämligen att Folkpartiet stoppade ett regeringsförslag då man ville utöka försäljningen till Förenade Arabemiraten. Det var på förslag att införa ett ramavtal med Förenade Arabemiraten, men vi såg till att det inte blev av. Jag var personligen mycket aktiv i det arbetet.

Vi driver frågan att demokratikriteriet ska komma upp, men på samma sätt som vi har en del utmaningar på den fronten har också ni det, Hans Linde, med det stora parti som ingår i er allians, Socialdemokraterna. Det är nog viktigt att bilda opinion inom bägge block.

Det är också viktigt att sopa rent framför egen dörr. Ett av de dystraste inslagen i svensk vapenexport var det som skedde senhösten 2005 då

Prot. 2008/09:105
23 april

*Strategisk exportkontroll 2008 –
krigsmateriel och
produkter med dubbla
användningsområden*

Socialdemokraterna skrev under ett ramavtal med Saudiarabien. Protes-
terna fanns i detta parlament, från flera olika partier, men jag tyckte då
att Miljöpartiet och Vänsterpartiet kunde ha varit mycket tydligare i sin
kritik.

När det gäller att förändra svensk vapenexport får vi i dagsläget rikta
in oss på de tre grävsta länderna som Sverige säljer vapen till. Det är de
länder jag nämnde tidigare, alltså Saudiarabien, Förenade Arabemiraten
och Pakistan. Jag tror att vi måste börja där om vi vill få till en föränd-
ring.

Denna fråga är oerhört komplicerad. Det handlar om svenska jobb,
svensk export, och också om det som Else-Marie Lindgren tog upp, näm-
ligen olika typer av vapen. Ibland kan det handla om vapen av mer civil
karaktär, som inte är vapen i egentlig bemärkelse. Ibland handlar det om
kontrollsystem där en diktatur kan använda ett svenskt övervakningssy-
stem för att kontrollera sina medborgare. Också där är det således viktigt
att göra en definition av vilka typer av vapen vi säljer.

Jag vill dock göra en distinktion. Ett demokratikriterium innebär för
Folkpartiet att vi får fortsätta att sälja vapen till just demokratier men
fasa ut försäljningen till diktaturerna. Våra europeiska grannländer och
andra ska kunna fortsätta att köpa vapen.

Anf. 101 HANS LINDE (v) replik:

Herr talman! Här finns en av skiljelinjerna mellan Birgitta Ohlsson
och mig när det gäller dessa frågor. Vi ser att det finns en rad demokra-
tier i Europa som i dag deltar som krigförande stater, begär folkrättsbrott
och deltar i ockupationer i både Irak och Afghanistan. Vi anser inte att
det räcker med bara ett demokratikriterium. Det behövs också ett krite-
rium som innebär att vi inte ska exportera till länder som befinner sig i
krig och konflikt. Här finns det möjligtvis en skiljelinje mellan mig och
Birgitta Ohlsson.

Jag har full förståelse för att Birgitta Ohlsson gärna vill ta upp vad
som hände 2005. Av förklarliga skäl, eftersom jag inte satt i riksdagen
då, kan jag inte diskutera i vilken grad Vänsterpartiet kritiserade affären
med Saudiarabien. Det är talande att Birgitta Ohlsson väljer att gå till-
baka i historien i stället för att diskutera den realitet som finns just nu.
Det är inte något speciellt stolt track record som Birgitta Ohlsson kan
redovisa i dag.

Att man fick stopp på affären med Förenade Arabemiraten är väl-
kommet, men samtidigt ser vi att den svenska vapenexporten till Före-
nade Arabemiraten under 2008 uppgick till 47,8 miljoner, alltså under
den tid Birgitta Ohlsson utgjort regeringsunderlag. Vi får nog konstatera
att det folktopistiska avtrycket i den moderatledda regeringens vapenex-
portpolitik är ytterst begränsat.

Om Birgitta Ohlsson inte fått genomslag för sina idéer och tankar un-
der tre år finns det ett bra alternativ. Det finns nämligen 24 reservationer
från Vänsterpartiet och Miljöpartiet och det finns alla möjligheter att
stödja någon av dem, till exempel vad gäller det krav vi nu reser på ett
demokratikriterium.

Avslutningsvis vill jag säga att flera talare från majoriteten talat om
oppositionens oenighet. Jag har full förståelse för att man hellre diskute-
rar oppositionens oenighet än sin egen politik, men om vi tittar på det

betänkande som föreligger ser vi att vi har en opposition som i dag är helt enig om att vi behöver en ny lagstiftning och att vi vill se den så fort som möjligt. Där har majoriteten fortfarande inte kunnat lämna något besked, inte i denna debatt och inte heller tidigare. Jag ska avsluta med att ge Birgitta Ohlsson chansen att ge besked. När kommer den nya lagstiftningen?

Anf. 102 BIRGITTA OHLSSON (fp) replik:

Herr talman! Jag kan börja med att säga att jag i pausen försökte kontrollera var handelsministern befann sig, men det stod inte i statsrådets kalender.

När det gäller frågan om en ny svensk vapenexport tror jag inte att det enbart är oppositionen som längtar och trängtar efter den. Jag tror att samtliga sju partier i Sveriges riksdag är ganska ense om att vi behöver en ny lagstiftning och att det då är viktigt att vi får fram tydligare principer, en politik som också är koherent, som kopplas till den allmänna politiken för global utveckling.

Vi måste ha tydliga, raka rör. Man kan inte å ena sidan fördöma ett land som begår grova brott mot mänskliga rättigheter och tillhör de värsta förbrytarna i världen och å andra sidan sälja vapen till det landet. Det gäller att ha tydlighet i politiken, det håller jag med om. Jag hoppas att mina allianskamrater – framför allt får jag kanske vädja till Kristdemokraterna som är kvar i kammaren – ansluter sig till den hållningen, vilket jag inte tror är omöjligt.

Det här är en relativt ny debatt i svensk politik, och även om vi inte har ett demokratikriterium på plats innebär det inte att man inte kan stoppa potentiella affärer som kommer upp. Det är inte så att man måste invänta ett sådant besked, för det kommer vi förmodligen att få vänta på ganska länge oavsett om det är en alliansregering eller en rödgrön regering som styr. Det beror framför allt på att det finns två stora partier i Sveriges riksdag som har en mycket negativ inställning till att införa ett liknande kriterium.

Det vore därför bra om vi kunde stoppa en del affärer, som det vi i Folkpartiet lyckades med. Vi lyckades stoppa ett stort ramavtal med Förenade Arabemiraten som skulle ha inneburit ännu mer kontakter, på fler militära fält, och också i form av utbyte. Det är jag som liberal stolt över.

Anf. 103 MAX ANDERSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag får tacka Birgitta Ohlsson för de vänliga orden om Miljöpartiets vapenexportpolitik. Det är alltid trevligt att höra. Jag kan säga att mycket av det som Birgitta Ohlsson sade går det att instämma i.

Det är ibland svårt för små partier som vill bedriva en etisk utrikespolitik att göra det när stora partier som Moderaterna och andra inte riktigt är inne på samma linje.

Jag hoppas att vi inom den rödgröna samverkan – jag ska inte kalla det för block – kommer att kunna komma fram till en riktigt bra linje i tid inför nästa val. Jag ser positiva tecken till det.

Jag undrar vad Birgitta Ohlsson ser som det största hindret för en mer etisk och anständig utrikespolitik från den borgerliga och moderatstyrda majoritetens sida.

Prot. 2008/09:105
23 april

*Strategisk exportkontroll 2008 –
krigsmateriel och
produkter med dubbla
användningsområden*

Anf. 104 BIRGITTA OHLSSON (fp) replik:

Herr talman! För det första vill jag klarlägga att det råder tämligen stora skillnader mellan Folkpartiets syn på vapenexport och Miljöpartiets syn på vapenexport. Vi är ense om vissa saker, och det har vi varit ända sedan våra representanter i Krututredningen tillsammans reserverade sig för ett demokratikriterium, men därvidlag har vi ganska olika syn.

Vi i Folkpartiet tycker och anser att man har rätt att försvara ett lands demokrati med vapen. Vi tycker också att det inte är fel att Sverige har en aktiv vapenexport. Den får också gärna ske i närmare samarbete med många länder i vår värld som är demokratier. Vi har inte problem med att Sverige exporterar och importerar vapen till och från ett land som USA, en av världens större demokratier, eller för den delen Sydafrika eller Indien. Jag vill bara slå fast detta. Där råder stor skillnad. Vi tycker också att man gärna kan samarbeta mer genom den transatlantiska länken, vilket förstås förhoppningsvis kommer att mynna ut i ett svenskt Natomedlemskap om ett par år.

Vapenexporten är dock ett politiskt fält som omgärdas i väldigt många dimensioner, som jag nämnde vid mitt diskussionstillfälle med Hans Linde alldeles nyss. Det handlar om att det är en del av svensk export. Det handlar om att det kopplas till svenska jobb. Det handlar om samarbete med olika länder. På samma sätt som vi åtminstone tidigare i stor utsträckning har sålt bilar till andra länder har Sverige varit ett av de pionjirländer i världen som har haft ett väl utvecklat system inte bara när det gäller traditionella vapen i krig utan också vad gäller spaning och andra indikationer man kan koppla till detta.

Det gör förstås att detta är svåra politiska frågor, där man får göra olika avvägningar. En fråga som jag dock hoppas inte ska lyftas fram på denna front, som kanske kommer, är frågan om det svenska, eller snarare det europeiska, vapenembargot till Kina, som den förra socialdemokratiska regeringen lyfte fram och fick stöd för av ett annat större parti. Det är ett exempel på hur olika värderingar kan krocka med varandra.

Anf. 105 MAX ANDERSSON (mp) replik:

Herr talman! För undvikande av missförstånd får jag väl förtydliga att vi från Miljöpartiets sida anser att det finns väldigt stora problem med stora delar av Folkpartiets vapenexportpolitik. Det var inte min avsikt att det skulle råda några som helst tvivel på den punkten.

Men för en gångs skull vill jag ta chansen att berömma en folkpartist för att hon säger något bra. Jag tyckte att det skulle vara trevligt.

Det finns problem med Folkpartiets politik. Folkpartiet tar inte lika allvarligt som vi på vapenexport till länder som bryter mot de mänskliga rättigheterna. Folkpartiet är för att man ska importera vapen från Israel, kanske till och med från Vitryssland; jag är inte helt säker på den punkten.

Men jag ville ta tillfället i akt att berömma Birgitta Ohlsson för inlägget om att man ska införa tydliga demokratikriterier. Det är bra!

Anf. 106 BIRGITTA OHLSSON (fp) replik:

Herr talman! Jag får väl avslutningsvis säga att jag hoppas att vi tillsammans kan fortsätta att lyfta fram frågan om ett demokratikriterium.

Men på samma sätt som jag kanske har utmaningar inom min allians när det gäller att föra det perspektivet vidare tror jag att sådana också finns på den andra sidan. Jag får väl säga som Per Ahlmark sade en gång: Lycka till!

Prot. 2008/09:105
23 april

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.34 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

TU13 Vissa väg-, fordons- och trafikfrågor

Punkt 1 (Taxifrågor)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

136 för utskottet

128 för res. 1

85 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 78 m, 21 c, 17 fp, 20 kd

För res. 1: 96 s, 18 v, 14 mp

Frånvarande: 34 s, 19 m, 8 c, 11 fp, 4 kd, 4 v, 5 mp

Punkt 6 (Distribution av förnybara drivmedel)

1. utskottet

2. res. 3 (mp)

Votering:

248 för utskottet

15 för res. 3

86 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 s, 79 m, 21 c, 17 fp, 19 kd, 18 v

För res. 3: 1 s, 14 mp

Frånvarande: 35 s, 18 m, 8 c, 11 fp, 5 kd, 4 v, 5 mp

Punkt 17 (Felparkeringsfrågor)

1. utskottet

2. res. 9 (s, v)

Votering:

139 för utskottet

125 för res. 9

85 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 2 s, 79 m, 21 c, 17 fp, 20 kd

För res. 9: 93 s, 18 v, 14 mp

Frånvarande: 35 s, 18 m, 8 c, 11 fp, 4 kd, 4 v, 5 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU14 Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

Punkt 3 (Det europeiska försvarsindustrisamarbetet)

1. utskottet

2. res. 3 (v, mp)

Votering:

231 för utskottet

33 för res. 3

85 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 s, 78 m, 21 c, 17 fp, 20 kd

För res. 3: 1 s, 18 v, 14 mp

Frånvarande: 34 s, 19 m, 8 c, 11 fp, 4 kd, 4 v, 5 mp

Punkt 4 (Ett svenskt avvecklande av vapenexporten)

1. utskottet

2. res. 4 (v, mp)

Votering:

233 för utskottet

32 för res. 4

84 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 s, 79 m, 21 c, 17 fp, 20 kd

För res. 4: 18 v, 14 mp

Frånvarande: 34 s, 18 m, 8 c, 11 fp, 4 kd, 4 v, 5 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

11 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motion

med anledning av prop. 2008/09:178 Skattereduktion för reparationer,

underhåll samt om- och tillbyggnad av vissa bostäder

2008/09:Sk18 av Lars Johansson m.fl. (s, v, mp)

12 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställdes

den 23 april

2008/09:470 Krediter till statliga myndigheter

av *Bosse Ringholm* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 april.

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 23 april

2008/09:875 Politisk förföljelse i Turkiet

av *Peter Hultqvist* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:876 Djibouti

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:877 Fiskeförbud i Fladen och Lilla Middelgrund

av *Tina Ehn* (mp)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2008/09:878 Fladen och Lilla Middelgrund som marina reservat

av *Tina Ehn* (mp)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:879 Gränsvärden för transfetter i livsmedel

av *Göte Wahlström* (s)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2008/09:880 Svenskt engagemang kring spridning av hiv/aids och tuberkulos i nordvästra Ryssland

av *Göte Wahlström* (s)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 april.

14 § Kammaren åtskildes kl. 16.06.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med 7 § anf. 31 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med ajourneringen kl. 15.34 och av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till arbetsmarknadsutskottet.....	1
3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
4 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen.....	2
5 § Hänvisning av ärende till utskott.....	2
6 § Vissa väg-, fordons- och trafikfrågor	2
Trafikutskottets betänkande 2008/09:TU13	2
Anf. 1 INGEMAR VÄNERLÖV (kd).....	2
Anf. 2 HANS STENBERG (s)	3
Anf. 3 PETER PEDERSEN (v)	4
Anf. 4 KARIN SVENSSON SMITH (mp).....	6
Anf. 5 STEN BERGHEDEN (m)	8
Anf. 6 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	10
Anf. 7 STEN BERGHEDEN (m) replik	10
Anf. 8 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	11
Anf. 9 STEN BERGHEDEN (m) replik	11
Anf. 10 HANS STENBERG (s) replik	12
Anf. 11 STEN BERGHEDEN (m) replik.....	12
Anf. 12 HANS STENBERG (s) replik	12
Anf. 13 STEN BERGHEDEN (m) replik.....	13
Anf. 14 PETER PEDERSEN (v) replik.....	13
Anf. 15 STEN BERGHEDEN (m) replik.....	14
Anf. 16 PETER PEDERSEN (v) replik.....	14
Anf. 17 STEN BERGHEDEN (m) replik.....	15
Anf. 18 SVEN BERGSTRÖM (c).....	15
Anf. 19 HANS STENBERG (s) replik	18
Anf. 20 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	18
Anf. 21 HANS STENBERG (s) replik	19
Anf. 22 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	19
(Beslut fattades under 10 §.).....	20
7 § Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden	20
Utrikesutskottets betänkande 2008/09:UU14	20
Anf. 23 HANS LINDE (v)	20
Anf. 24 MAX ANDERSSON (mp).....	23
Anf. 25 KENNETH G FORSLUND (s).....	23
Anf. 26 ANNE-MARIE PÅLSSON (m)	24
Anf. 27 HANS LINDE (v) replik	26
Anf. 28 ANNE-MARIE PÅLSSON (m) replik	27
Anf. 29 HANS LINDE (v) replik	28
Anf. 30 ANNE-MARIE PÅLSSON (m) replik	28
Anf. 31 KERSTIN LUNDGREN (c).....	28
(forts. 9 §).....	29

Ajournering	29
Återupptagna förhandlingar	29
8 § Frågestund	30
Anf. 32 FÖRSTE VICE TALMANNEN	30
<i>Kostnaderna för infrastrukturen</i>	30
Anf. 33 LENA HALLENGREN (s).....	30
Anf. 34 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	30
Anf. 35 LENA HALLENGREN (s).....	30
Anf. 36 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	31
<i>Telekompaketet</i>	31
Anf. 37 MAX ANDERSSON (mp).....	31
Anf. 38 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	31
Anf. 39 MAX ANDERSSON (mp).....	32
Anf. 40 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	32
<i>Sjukvårdspolitiken</i>	32
Anf. 41 FINN BENGTSSON (m)	32
Anf. 42 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	33
Anf. 43 FINN BENGTSSON (m)	33
Anf. 44 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	33
<i>Resurser till bredbandsutbyggnad</i>	33
Anf. 45 DÉSIRÉE LILJEVALL (s)	33
Anf. 46 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	34
Anf. 47 DÉSIRÉE LILJEVALL (s)	34
Anf. 48 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	34
<i>Rehabiliteringsgarantin</i>	34
Anf. 49 LENNART LEVI (c)	34
Anf. 50 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	35
Anf. 51 LENNART LEVI (c)	35
Anf. 52 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	35
<i>Planeringen av åtgärder på infrastrukturuområdet</i>	36
Anf. 53 NINA LARSSON (fp).....	36
Anf. 54 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	36
Anf. 55 NINA LARSSON (fp).....	36
Anf. 56 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	37
<i>Folkhögskolestudier för personer med funktionsnedsättning</i>	37
Anf. 57 ROSITA RUNEGRUND (kd).....	37
Anf. 58 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	37
Anf. 59 ROSITA RUNEGRUND (kd).....	38
Anf. 60 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	38
<i>Kollektivavtalen och EU-ordförandeskapet</i>	38
Anf. 61 PATRIK BJÖRCK (s).....	38
Anf. 62 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	39
Anf. 63 PATRIK BJÖRCK (s).....	39
Anf. 64 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	40

<i>Utbildningen i estetiska ämnen</i>	40	Prot. 2008/09:105
Anf. 65 WILLEMO CARLSSON (m).....	40	23 april
Anf. 66 Kulturminister LENA ADELSON		
LILJEROTH (m).....	40	
Anf. 67 WILLEMO CARLSSON (m).....	41	
<i>Sjukförsäkringssystemet</i>	41	
Anf. 68 SIW WITTGREN-AHL (s).....	41	
Anf. 69 Statsrådet CRISTINA HUSMARK		
PEHRSSON (m).....	41	
Anf. 70 SIW WITTGREN-AHL (s).....	42	
Anf. 71 Statsrådet CRISTINA HUSMARK		
PEHRSSON (m).....	42	
<i>Finansieringen av kärnkraftverk i Bulgarien</i>	42	
Anf. 72 PETER RÅDBERG (mp).....	42	
Anf. 73 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	42	
Anf. 74 PETER RÅDBERG (mp).....	43	
Anf. 75 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	43	
<i>Yttrandefriheten på Internet</i>	43	
Anf. 76 MONICA GREEN (s).....	43	
Anf. 77 Kulturminister LENA ADELSON		
LILJEROTH (m).....	43	
Anf. 78 MONICA GREEN (s).....	44	
Anf. 79 Kulturminister LENA ADELSON		
LILJEROTH (m).....	44	
<i>Spelreglerna för näringslivet</i>	44	
Anf. 80 PER ÅSLING (c).....	44	
Anf. 81 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp).....	45	
Anf. 82 PER ÅSLING (c).....	45	
Anf. 83 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp).....	45	
<i>Telekompaketet</i>	45	
Anf. 84 EVA-LENA JANSSON (s).....	45	
Anf. 85 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	46	
Anf. 86 EVA-LENA JANSSON (s).....	46	
Anf. 87 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	46	
<i>Ett system för EU-patent</i>	47	
Anf. 88 MARIE WEIBULL KORNIAS (m).....	47	
Anf. 89 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp).....	47	
Anf. 90 MARIE WEIBULL KORNIAS (m).....	47	
Anf. 91 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp).....	47	
Anf. 92 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	48	
9 § (forts. från 7 §) Strategisk exportkontroll 2008 –		
krigsmateriel och produkter med dubbla		
användningsområden (forts. UU14).....	48	
Anf. 93 ELSE-MARIE LINDGREN (kd).....	48	
Anf. 94 HANS LINDE (v) replik.....	49	
Anf. 95 ELSE-MARIE LINDGREN (kd) replik.....	50	
Anf. 96 HANS LINDE (v) replik.....	50	
Anf. 97 ELSE-MARIE LINDGREN (kd) replik.....	51	

Anf. 98 BIRGITTA OHLSSON (fp).....	52
Anf. 99 HANS LINDE (v) replik	53
Anf. 100 BIRGITTA OHLSSON (fp) replik	53
Anf. 101 HANS LINDE (v) replik	54
Anf. 102 BIRGITTA OHLSSON (fp) replik	55
Anf. 103 MAX ANDERSSON (mp) replik	55
Anf. 104 BIRGITTA OHLSSON (fp) replik	56
Anf. 105 MAX ANDERSSON (mp) replik	56
Anf. 106 BIRGITTA OHLSSON (fp) replik	56
(Beslut fattades under 10 §.)	57
Ajournering.....	57
Återupptagna förhandlingar	57
10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	57
TU13 Vissa väg-, fordons- och trafikfrågor	57
UU14 Strategisk exportkontroll 2008 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden.....	58
11 § Bordläggning.....	59
12 § Anmälan om interpellation	59
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	59
14 § Kammaren åtskildes kl. 16.06.	60

Tryck: Elanders, Vällingby 2009